

Salla Sinisammal

KOSKIKESKUKSESTA KESKUSTAKAMPUKSEEN

Oulun yliopiston sijoittumiskysymys 1950-luvulta
2020-luvulle

Kandidaatintutkielma
Rakennetun ympäristön tiedekunta
Annuska Rantanen
Minna Chudoba
Huhtikuu 2022

TIIVISTELMÄ

Salla Sinisammal: Koskikeskuksesta keskustakampukseen – Oulun yliopiston sijoittumiskysymys 1950-luvulta 2020-luvulle (From Koskikeskus to city center campus – university campus location discussion from 1950's to 2020's in Oulu)

Tampereen yliopisto
Arkkitehtuurin TkK-tutkinto-ohjelma
Kandidaatintyö
Huhtikuu 2022

Tämä kandidaatintyö tarkastelee Oulun yliopiston toimitilojen sijoittumiskeskusteluja yliopiston perustamisen aikaan 1950- ja 1960-luvuilla sekä 2020-luvulla. Tutkielman tavoitteena on saada perspektiiviä 2020-luvun sijoittumiskeskusteluun vertaamalla sitä yliopiston perustamisen aikaiseen keskusteluun. Tutkimuksessa selvitetään kulloisenkin keskustelun kulkua, osapuolten näkökantojen perusteita sekä perusteiden mahdollisia yhteneväisyyksiä eri aikoina käytyjen keskustelujen välillä.

Tutkielma koostuu johdannosta, kahdesta käsittelykappaleesta sekä yhteenveto-osiesta, jossa vertaillaan keskusteluja keskenään ja pohditaan tutkimuksen tuloksia. Käsittelykappaleet seuraavat keskusteluja kronologisesti. Ensimmäisessä käsittelykappaleessa perehdytään Oulun yliopiston perustamisen aikaiseen sijoittumiskeskusteluun ja toisessa 2020-luvun keskusteluun.

Tutkimuksen perusteella sijoittumiskeskusteluiden keskeisimpiin teemoihin lukeutuivat hankkeiden taloudelliset vaikutukset, kestävyys sekä sen eri osa-alueet, politiikan suhde keskusteluihin sekä lehdistön ja median rooli keskusteluissa. Eri aikakausille sijoittuvien keskustelujen vertaaminen tuotti paikoin myös haasteita esimerkiksi kielen ja käsitteistön muutosten takia. Yliopiston perustamisen aikaista keskustelua koskevana aineistona on kirjalähteitä, kun taas 2020-luvun keskustelun aineisto on ensisijaisesti internet-lähteisiin pohjautuvaa. Keskusteluista yliopiston perustamisen aikaan sijoittuva on jo päättynyt tätä tutkielmaa kirjoittaessa, kun taas 2020-luvun keskustelu jatkuu. Tässä tutkielmassa esitetty kuva 2020-luvun keskustelusta tulee ottaa välikatsauksena aiheesta tammi-huhtikuulta 2022, eikä lopullisena totuutena keskustelusta, joka on yhä käynnissä ja jota koskeva lähdetieto ja informaatio voi vielä muuttua.

Avainsanat: kampuskeskustelu, kampussuunnittelu, kaupunkisuunnittelu, keskustakampus, Linnanmaa, Oulu, Oulun yliopisto, OYY, Pro Linnanmaa -liike, Raksila, SYK.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. SIJOITTUMISKESKUSTELU 1950- JA 1960- LUVUILLA	3
2.1 Koskikeskussuunnitelma	3
2.2 Mediakeskustelu, kampus- ideologia	4
2.3 Sijoittumiskysymys kansallisessa politiikassa	5
3. 2020-LUVUN SIJOITTUMISKESKUSTELU	6
3.1 Hankesuunnittelun käynnistäminen, ensireaktiot mediassa	6
3.2 Pro Linnanmaan ja SYK:n kannanotot	8
3.3 Yliopisto vastaa kritiikkiin	9
3.4 Yliopiston suunnitteluvaraus, opiskelijoiden kritiikki	10
3.5 Suunnitteluvaraus selvitys kaupungille	12
3.6 Pro Linnanmaan adressi, Technopolisin ilmastaselvitys	13
3.7 Hankesuunnitelma lähes valmis, OYY ja professorit kritisoivat	16
3.8 Yliopisto hyväksyy hankesuunnitelman	18
3.9 Yliopistolaisten mielenilmaus, hanke kaupungin päätöksenteossa	20
3.10 Hankkeen tulevaisuus	22
4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	24
5. LÄHTEET	28
6. LIITTEET	34
6.1 1950- ja 1960-lukujen keskustelun aikajana	34
6.2 2020-luvun keskustelun aikajana	34
6.3 Teemakartta: suunnitellut ja toteutuneet kampusalueet Oulussa	36
6.4 Teemakartta: Yliopiston keskustellut sijoituspaikat	37

1. JOHDANTO

Oulun yliopisto suunnittelee parhaillaan muuttoa uudelle kampukselle kaupungin keskustan läheisyyteen. Tällä hetkellä noin kuuden kilometrin päässä kaupungin keskustasta toimivan yliopiston muutto on herättänyt runsaasti keskustelua sekä hankkeen puolesta että sitä vastaan. Aiheen ollessa hyvin ajankohtainen ja vaikuttaessa toteutuessaan Oulun kaupunkikuvaan merkittävästi päätin perehtyä kysymykseen kandidaatintutkielmassani. Perehdyn työssäni myös yliopiston alkuperäiseen sijoittumiskeskusteluun, joka käytiin yliopiston perustamisen yhteydessä 1950- ja 1960-luvuilla (Salo & Lackman 1998, 24, 201–210) saadakseni laajemman kuvan kampuskeskusteluun. Samalla saan ainutlaatuisen mahdollisuuden reflektoida eri aikoina käytyjä keskusteluja keskenään. Vertaileva lähestymistapa tuo myös kiinnostavan mahdollisuuden tutkia kestävyuden näkökulmaa ja argumenttia yli kuudenkymmenen vuoden ajalta oululaisessa akateemisessa diskurssissa.

Oulun yliopiston perustamisen aikainen sijoittumiskeskustelu ajoittui vuosien 1954 ja 1965 välille. Keskustelu siis alkoi ennen yliopiston virallista perustamista (1958) ja päättyi kuusi vuotta varsinaisen toiminnan aloittamisen (1959) jälkeen. (Salo & Lackman 1998, 24, 201–210, 27, 31) Yliopiston sijoittumiskeskustelu seurasi pitkää, vaiherikasta perustamiskeskustelua. Sitä voidaan jälkikäteen tarkasteltuna pitää varsinaisen sijoittumiskeskustelun esinäytöksenä, sen osoittauduttua edeltäjänsä veroiseksi käännteissään ja kirjavassa argumentoinnissaan.

Oulun yliopiston tällä hetkellä käytävä sijoituskeskustelu alkoi vuonna 2019 yliopiston kiinteistöstrategisen selvitystyön käynnistämisen myötä (Oulun yliopisto 2019) ja jatkui edelleen senkin jälkeen, kun lopetin uutisseurantani aiheesta kandidaatintyötäni varten huhtikuun 2022 alussa. Keskustelu on ollut alusta asti hyvin jakautunutta ja jännitteistä, ja sen kokonaiskuva on hämärtänyt hankesuunnittelutyön luonne ja laajuus, joka on johtanut paikoin väärinkäsityksiin keskustelun osapuolten välillä. Toisaalta keskustelu on muistuttanut myös hämmästyttävän paljon yliopiston perustamisaikoihin sijoittunutta alkuperäistä sijoittumiskeskustelua ja sen aiheuttamia lieveilmiöitä esimerkiksi mediassa. Tämä on antanut kiinnostavan taustan nykyisen keskustelun seuraamiselle ja tarkastelulle.

Historiallisen sijoittumiskeskustelun osalta käytin tutkimusaineistonani Anu Soikkelin väitöskirjaa ”Arkkitehti ja yhteiskunta – Erkki Koiso-Kanttilan (1914–2006) ura funktionalismista rationalismiin” (2014) sekä Matti Salon ja Matti Lackmanin teosta ”Oulun yliopiston historia 1958–1993” (1998) sekä muutamia täydentäviä verkkolähteitä. 2020-luvulla käytävän keskustelun tutkimusaineisto koostuu puolestaan ensisijaisesti internet-lähteistä, painottuen Oulun alueen paikallislehden Kalevan verkkosisältöön, yliopiston verkkosisältöön sekä keskustakampus-hanketta vastustavan Pro Linnanmaa -liikkeen verkkosisältöön. Lopetin verkkomedioita koskevan seurantani 31.3.2022 keskustakampus-keskustelun ja päätöksenteon ollessa vielä kesken.

Tutkimusmetodina tutkielmassani käytin aineistopohjaista tutkimusmenetelmää. Aineistopohjainen tutkimusmenetelmä on tutkimusmenetelmä, jossa tutkimuksen teoria muotoillaan ensisijaisesti tutkittavan aineiston eikä aiemman tutkimuksen tai teorian perusteella (Metsämuuronen 2006, 221). Toisin sanoen tutkielmassani painottuvat tutkimusaineistostani voimakkaimmin esiin nousevat käytyjen keskustelujen käänneet sekä vahvimmin vallalla olleet perusteet kulloinkin käsitteillä olleen kokonaisratkaisun taustalla.

2. SJOITTUMISKEKUSTELU 1950- JA 1960-LUVUILLA

Oulun yliopiston ensimmäinen sijoittumiskeskustelu käytiin 1950- ja 1960-luvuilla yliopiston perustamisen yhteydessä. (Salo & Lackman 1998, 24, 201–210) Kaupunki tarjosi vuonna 1954 yliopiston sijoituspaikaksi Koskikeskuksen aluetta kaupungin keskustan länsipuolelta Oulujoen suistoalueelta (Salo & Lackman 1998, 202). Alue todettiin kuitenkin myöhemmässä tarkastelussa turhan pieneksi, jotta yliopiston rakennuskantaa olisi voitu toteuttaa alueen luontoarvoja säästäen ja koskikeskussuunnitelmasta päätettiin luopua. Keskustelu laajeni Koskikeskussuunnitelman hylkäämisen jälkeen useisiin mahdollisiin sijoittumispaikkoihin kaupungissa ja sen ulkopuolella sekä paikallisen lehdistön käsittelyyn kesällä 1964. Vuoden 1965 keväällä mahdolliset sijoituspaikat oli rajattu tiiviin lehdistökirjoittelun ja huolellisen tutkimustyön myötä Haukiputaan Virpiniemeen ja Oulun kaupungin omistamaan Kuivasjärven alueeseen. Näistä Kuivasjärvi (myöhemmin Linnanmaa) valikoitui lopulta uuden korkeakoulun sijoituspaikaksi pitkällisen poliittisen päätöksenteon päätteeksi vuoden 1965 lopulla. (Soikkeli 2015, 203–208)

Laki Oulun yliopistosta astui voimaan 1.8.1958 ja yliopisto aloitti toimintansa 1959 neljässä eri toimipaikassa Kontinkankaalla ja Oulun keskustan tuntumassa, lopullista sijoittumispaikkaan koskevan keskustelun ollessa vielä pahasti kesken. Yliopiston ensimmäiset rakennukset nousivat harjakorkeuteensa Linnanmaalla reilut kymmenen vuotta yliopiston perustamispäätöksen jälkeen ja Linnanmaan kampuksen päärakennuksen peruskivi muurattiin paikalleen vasta vuonna 1997. Yliopiston muutto Linnanmaalle tapahtuikin vaihe vaiheelta useamman vuosikymmenen aikana. (Salo & Lackman 1998, 184) Viimeisimpänä yliopiston laitoksista Linnanmaalle muutti arkkitehtuurin laitos vuonna 2017 (Tuohino 2017).

2.1 Koskikeskussuunnitelma

Neljä vuotta ennen Oulun yliopiston perustamista ajaneen lakiesityksen läpimenoa, vuonna 1954 Oulun kaupunki varasi mailtaan Koskikeskuksen alueen tulevalle korkeakoulutoiminnalle (Salo & Lackman 1998, 17). Kaksi vuotta myöhemmin professori Alvar Aalto piirsi ehdotuksensa uuden yliopiston sijoittumisesta Koskikeskuksen maastoon (Soikkeli 2015, 202). Aalto oli ennen Koskikeskussuunnitelmaansa piirtänyt Koskikeskuksen alueen asemakaavan vuonna 1944 sekä suunnitellut Jyväskylän korkeakoulun tilat ja tunsikin näin hyvin korkeakoulurakentamisen tilantarpeet ja

Koskikeskuksen maaston. Aallon suunnitelmassa yliopisto sijoittui kaupungin keskelle hiukan Jyväskylän myöhempää ratkaisua mukaillen, läheiseen vuorovaikutukseen kaupungin keskustan kanssa. (Salo & Lackman 1998, 202, 24)

Aalto kuitenkin syrjäytettiin yliopiston jatkosuunnittelusta yliopiston perustamisen jälkeen vuonna 1959, johtuen mahdollisesti Rakennushallituksen ja SAFA:n välisestä kiistasta, johon hän oli osaltaan myötävaikuttanut. Kävi myös ilmi, ettei Oulun kaupunki todellisuudessa omistanut kaikkia osia Koskikeskuksen alueesta, jolle Aalto oli yliopistoa suunnitellut. Tästä seurasi, että yliopiston toimintoja, jotka eivät mahtuneet Koskikeskuksen alueelle, soviteltiin Kontinkankaan alueelle, noin kaksi kilometriä Koskikeskuksen alueesta kaakkoon. Sinne oli jo aiemmin suunniteltu sijoitettavaksi lääketieteen tiedekunta sekä yliopistollinen sairaala. Uusi osittain Kontinkankaalle hajautettu suunnitelma valmistui vuonna 1962. Rakennushallitus ennätti jo tilata piirustukset osin Kontinkankaalle sijoittuvan ratkaisun ensimmäisen rakentamisvaiheen rakennuksista. Eduskunta lopetti kuitenkin nopeasti jatkosuunnittelun Kontinkankaan osaratkaisun osalta vaatien kesällä 1963 koko yliopiston sijoittamista alueelle muutaman tiedekunnan sijaan. Tämä todettiin tilanpuutteen vuoksi mahdottomaksi ja yliopistoa soviteltiin vielä kerran Koskikeskuksen alueelle. (Soikkeli 2015, 203)

2.2 Mediakeskustelu, kampus- ideologia

Vuoden 1964 kesään mennessä uuden yliopiston sijoituskysymys oli kerännyt jo niin paljon huomiota paikallisella tasolla, että julkinen keskustelu aiheesta alkoi paikallismedioissa. Maalaisliiton (nyk. keskusta) paikallislehti Liitto alkoi kannattamaan sivuillaan niin sanottua kampusideologiaa saman vuoden syksyllä. (Soikkeli 2015, 203–204) Kampusideologialla lehti tarkoitti kaupungin ulkopuolelle sijoitettavan yliopistoalueen ideaa. Kampusideologia jakoi nopeasti lehdistön kahteen leiriin. Sitä puolsivat Liiton lisäksi kulttuurilehti Pohjoinen sekä silloisen SKDL:n (nyk. vasemmistoliitto) Kansan Tahto ja vastustivat Kaleva ja SDP:n Pohjolan Työ. (Salo & Lackman 1998, 205)

Lehtikirjoittelu oli kärkevää ja kumpaakin suunnitelmaa puoltavia ja vastustavia argumentteja esitettiin viljalti. Kaleva ja Pohjolan työ olivat kannassaan ennen kaikkea Koskikeskussuunnitelman pikaisen toteuttamisen kannalla, kun taas Liitto ja Pohjoinen puolsivat sijoittamispaikaksi Sanginsuuta, joka sijaitsee noin parikymmentä kilometriä Oulun keskustasta kaakkoon. Liitto puolsi syrjäistä sijaintia Hupisaarten luontoarvojen säilyttämisellä, halvalla rakentamisella kauempana keskustasta sekä syrjäisemmän sijainnin tarjoamalla tutkimusrauhalla. (Salo & Lackman 1998, 205) Oulun lähialueilla sijaitsevat Haukiputaan ja Kiimingin kunnat lisäsivät keskusteluun kierroksia tarjoten

maa-alueitaan Virpiniemestä ja Jäälistä yliopiston rakentamiseen. Oulun kaupunki huolestui yliopiston mahdollisesta sijoittumisesta kaupungin ulkopuolelle ja tarjosi yliopistolle uusia alueita Knuutilasta, Ruskosta ja Sanginjoelta. (Soikkeli 2015, 203-204)

2.3 Sijoittumiskysymys kansallisessa politiikassa

Koskikeskussuunnitelma hylättiin lopulta vuonna 1964. Alueella olisi ollut rakennustilaa vain noin 12 hehtaaria ja se olisi täytynyt rakentaa melko täyteen, mikä olisi käytännössä pirstonut alueella sijaitsevan kaupungin merkittävimmän puisto- ja maisema-alueen. (Salo & Lackman 1998, 205) Koskikeskussuunnitelman hylkäämisen jälkeen kaupunki oli ollut hyvän tovin melko passiivinen uuden sijoituspaikan etsimisessä ja keskustelu uhkasi ajautua pattitilanteeseen. Valtioneuvosto asetti alkuvuonna 1965 ministerivaliokunnan ratkomaan tilannetta. Saman vuoden toukokuussa valiokunnan avuksi nimettiin asiantuntijatyöryhmä, joka koostui Oulun yliopiston henkilökunnasta ja jota johti professori Erkki Koiso-Kanttila. Työryhmän tehtävänä oli selvittää uuden yliopiston vaatiman maa-alan koko sekä mahdollinen sijoituspaikka. Työryhmä päätyi lopulta huolellisen selvitystyön perusteella esittämään yliopiston paikaksi Kuivasjärven (nyk. Linnanmaa) aluetta Oulun pohjoispuolella, mutta näki myös Haukiputaan Virpiniemessä potentiaalia. Päätös johti poliittisiin jännitteisiin ministerivaliokunnan sisällä. Valiokunnan johtaja pääministeri Johannes Virolainen kuului puoluetalustaan Maalaisliittoon, joka kannatti Haukiputaan Virpiniemeä yliopiston rakennuspaikaksi. Pian ministerivaliokunnan kesäkuun 1965 Kuivasjärven vierailun jälkeen Maalaisliiton paikallislehti Liitto alkoi raportoida kirjoituksissaan Kuivasjärven maastosta virheellisesti väittäen aluetta soiseksi vastoin asiantuntijaryhmän loppuraporttia. (Soikkeli 2015, 205–206)

Vaikka Rakennushallitus ja ministerivaliokunnan työryhmän lausunto opetushallitukselle puolsi selkeästi Kuivasjärveä, poliittinen kamppailu sijoituspaikasta jatkui. Vuoden 1965 loppusyksyn äänestyksissä mielipiteet jakautuivat vahvasti. Esimerkiksi yliopiston konsistori kannatti Kuivasjärveä äänillä 27–3, mutta hallituksen iltakoulussa äänet jakautuivat 8–7 Virpiniemelle. Presidentti Kekkonen ratkaisi kysymyksen vahvistamalla hallituksen esityksen yliopistolain muuttamisesta muotoon ”Oulun yliopisto toimii Haukiputaan kunnassa ja Oulun kaupungissa” marraskuussa 1965. Lopulta sivistyslautakunta esti Virpiniemi-vaihtoehdon toteutumisen tutustuttuaan hallituksen sijoituspaikkaesityksen sisältämiin lausuntoihin ja muistioihin sekä kuultuaan yli kahtakymmentä asiantuntijaa. Sivistyslautakunta hylkäsi hallituksen esityksen äänin 13–4 ja yliopiston lopulliseksi sijoituspaikaksi vakiintui Kuivasjärven alue. (Soikkeli 2015, 204–208)

3. 2020-LUVUN SIJOITTUMISKESKUSTELU

Oulun yliopiston sijoittumiskysymys tuli jälleen ajankohtaiseksi vuonna 2019. Oulun yliopisto päätti kokouksessaan 20.11.2019 käynnistää kiinteistöstrategisen selvitystyön Linnanmaan nousevien vuokrien takia, määritelläkseen yliopiston pitkän aikavälin kiinteistöstrategian. Linnanmaan vuokratilustusten todettiin kokouksessa nousevan huomattavasti lähivuosisikymmeninä ison osan rakennuskannasta saavuttaessa peruskorjauksen. Kokouksessaan yliopiston hallitus valtuutti rehtori Jouko Niinimäen aloittamaan selvitystyön uuden kiinteistöstrategian pohjaksi. Selvityksessä lähdettiin tutkimaan kolmea vaihtoehtoa yliopiston toimitilaratkaisuksi. Niihin lukeutui nykyisten toimitilojen peruskorjausta, nykyisten toimitilojen osittaista peruskorjausta, purkua ja uudisrakentamista nykyisillä kampuksilla purettujen osien paikalle sekä uudisrakentamista Oulun keskustan läheisyydessä. Selvitystyössä oli määrä punnita eri vaihtoehtoja talouden, toiminnallisuuden ja yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmasta. (Oulun yliopisto 2019)

3.1 Hankesuunnittelun käynnistäminen, ensireaktiot mediassa

Oulun alueen paikallislehti Kaleva kirjoitti ensimmäisen artikkelinsa yliopiston muutosta Raksilaan jo ennen yliopiston hankesuunnitelman julkaisua helmikuussa 2020. Lehdelle ”tihkuneiden tietojen” mukaan yliopisto olisi päätyvässä kiinteistöstrategisen selvitystyönsä perusteella uudisrakentamisratkaisuun. Kalevan jutussaan ilmoittamien tietojen mukaan yliopisto olisi sijoittumassa Raksilan kaupunginosaan Oulun rautatieaseman ja ratapihan pohjoispuolelle tontille, jolla sijaitsee tällä hetkellä S-ryhmän ja Keskon automarketit. Kalevan tietojen mukaan yliopiston siirtymiseen Raksilaan oli päädytty ennen kaikkea taloudellisista ja yliopiston vetovoimaan liittyvistä syistä. Uudisrakentamisen ja sen myötä syntyvien tilavuokrien kustannukset olisivat yliopistolle nykyisissä tiloissa pysymistä halvempaa. Lisäksi keskeinen sijainti rautatie- ja linja-autoliikenteen solmukohtien läheisyydessä parantaisi lehden saamien tietojen mukaan yliopiston kilpailukykyä ja Oulun asemaa kilpailukykyisenä opiskelukaupunkina. (Rätilä 2020a)

Oulun yliopisto ilmoitti käynnistävänsä hankesuunnittelun uuden kampuksen 1. vaiheen rakentamisesta Oulun kaupungin Raksilan kaupunginosaan. Suunnittelutyön käynnistämisestä päätettiin yliopiston hallituksen kokouksessa 28.4.2020. Kokouksessa tarkasteltiin aiemmin toteutetun kiinteistöstrategisen selvitystyön tuloksia. Selvitystyössä esitetyistä kolmesta ratkaisumallista kaikkein toteutuskelpoisimmiksi osoittautuivat

nykytiloissa pysyminen laajoin peruskorjauksin sekä uudisrakentaminen Oulun keskustan yhteyteen. Hallitus päätyi uudisrakentamisen kannalle taloudellisista syistä ja päätti kokouksessaan käynnistää hankeselvityksen uuden kampuksen ensimmäisen vaiheen rakentamiseksi Raksilan kaupunginosan ns. marketalueelle. (Oulun yliopisto 2020a) Kokouksen tarkasta äänestystuloksesta ei ole tietoa yliopiston sivuilta löytyvässä hallituksen kokouspöytäkirjassa (Oulun yliopisto 2020b). Rehtori Niinimäki kertoi Kalevalle päätöksen olleen yksimielinen (Rättilä 2020b).

Arkkitehti Rainer Mahlamäki, joka laati selvityksen yliopiston sijoittumisesta Raksilan tontille yliopiston kiinteistöselvitystyön tueksi, avasi Kalevan artikkelissa toukokuussa 2020 selvityksensä taustoja ja yliopiston sijoittumista Raksilaan alueelle. Ensimmäiset asemapiirroukset alueesta laatinut Mahlamäki vakuutti artikkelissa, että yliopisto mahtuu tontille yhdessä kaupallisten toimijoiden kanssa varsin hyvin. Mahlamäen visiossa kaupalliset toiminnot sijoittuvat Raksilan tontin pohjoislaidalle Kajaanintien laitaan aiemmin Oulun kaupungin hyväksymän asemakaavan mukaan ja yliopisto sijoittuu tontin etelälaitaan, johon oli aiemmassa kaavassa suunniteltu asuinrakentamista ja puistoaluetta. Parkkeerauksen Mahlamäki ratkaisisi tontilla maanalaisella pysäköinnillä. Mahlamäen visiossa yliopisto on osa rautatieasemalta alkavaa ”kulttuuriakselia”, joka kulkisi nykyistä Tehtaankatua Ouluhallille saakka. Yliopisto voisi laajeta ensimmäistä rakennusvaihetta seuraavissa vaiheissaan nykyisen vanhan paloaseman tontille ja mahdollisesti viereiselle Pikkukankaan puistoalueelle. (Korhonen 2020a)

Hankesuunnitelman julkistus sai aikaan nopeasti laajan julkisen keskustelun (Hirvonen 2021). Kaleva raportoi huhtikuun lopulla, että hanke oli yllättänyt yliopiston havittelemalla tontilla tällä hetkellä toimivat keskusliikkeet. Alueelle aiemmin suunniteltu asemakaava oli hyväksytty Oulun kaupungin toimesta alkuvuodesta 2020 ja keskusliikkeet eivät olleet saaneet ennakkovaroitusta yliopiston suunnitelmista ennen hankkeen julkistusta. Kaupan alan edustajat toivoivat artikkelissa nopeaa ratkaisua alueen maankäyttöön. (Ervasti 2020)

Oulun ylioppilaskunta (OYY) asettui Kalevan toukokuussa 2020 julkaisemassa artikkelissa alustavasti hankesuunnitelman tukijaksi, edellyttäen kuitenkin yliopistolta opiskelijoiden ja henkilökunnan osallistamista suunnitteluprosessiin. OYY:n mukaan yliopiston nykyiset tilat Linnanmaalla eivät ole ympäristöystävällisiä tai toiminnallisesti järkeviä tämän päivän opiskelijoiden käyttöön. (Niskasaari 2020) Oulun kaupunki asettui varovaisesti hankkeen kannalle Kalevan toukokuun lopulla julkaistussa artikkelissa, mutta toivoi Raksilassa toimivien keskusliikkeiden tavoin Raksilan suhteen nopeita kaavaratkaisuja. (Korhonen 2020b)

Samassa toukokuun lopun artikkelissa Kaleva kirjoitti ensi kertaa Linnanmaan kampuskokonaisuutta puoltavasta kansanliikkeestä Pro Linnanmaasta. Kaleva raportoi, että juuri perustetun liikkeen taakse oli kerääntynyt lyhyessä ajassa laaja joukko kansalaisia. Artikkeleihin haastateltu Pro Linnanmaan johtohahmoin lukeutuva Pertti Huuskonen on tehnyt pitkän uran Linnanmaan kampuksen läheisyydessä toimivan yritys- ja tutkimuskeskittymä Technopoliksen (ent. Teknologia kylä) johtajana ja sittemmin sen hallituksen puheenjohtajana 1980-luvulta 2010-luvulle saakka. Huuskonen kommentoi Kalevalle ilahtuneensa liikkeen taakse asettuneen joukon moninaisuudesta. (Korhonen 2020b)

3.2 Pro Linnanmaan ja SYK:n kannanotot

Kesäkuussa 2020 Pro Linnanmaa -liike antoi ensimmäiset viralliset kommenttinsa keskustakampus Hankkeesta Kalevalle, perusti liikkeelle verkkosivuston sekä tarkensi näkemyksiään Linnanmaalla pysymisen hyödyistä ensimmäisessä blogitekstissään. Myös Linnanmaan kampuksen omistava valtionyhtiö SYK Oy (Suomen Yliopistokiinteistöt) kommentoi julkisesti yliopiston mahdollista muuttoa.

Kaleva raportoi kesäkuun lopulla julkaistussa artikkelissaan yliopiston muuton vastustajien alkaneen järjestäytyä kansanliikkeeksi pian yliopiston hankesuunnittelutyön aloittavan julkistuksen jälkeen. Kalevan mukaan liikkeen ydinjoukkoon kuuluivat verkkolehdeissä jo aiemmin haastatellun Huuskosen lisäksi väitöskirjatutkija Hanna Honkamäkilä, arkeologian emerituslehtori Pentti Koivunen, kehitysjohtaja Tiina Rajala, IT-alan yrittäjä Samppa Rehu ja projektitutkija Ville Salminen. Liike kertoi artikkelissa keskittyneensä kuluneina kuukausina liikkeen kehittämiseen ja päättäjiin vetoavan, hankkeesta luopumista ajavan adressin laatimiseen. (Volotinen 2020)

Pro Linnanmaan keskeisimpänä argumenttina oli Linnanmaan kampuksen ja sen lähialueiden yhdessä muodostaman, kansallisesti merkittävän työympäristön suojeleminen. (Volotinen 2020) Linnanmaan alueelle rakentunut yhtenäiskampus ja sen laaja yritys yhteistyö perustuvat Yhdysvaltain Kaliforniassa syntyneeseen Piilaakso-konseptiin. Konsepti syntyi, kun Stanfordin yliopisto alkoi tehdä aiempaa laajempaa yhteistyötä Piilaakson yritysten kanssa. Oulu oli ensimmäinen yliopiston ja teknologiayritysten samalle alueelle yhdistänyt kaupunki Pohjoismaissa. Yhteistyö lähialueen yritysten kanssa on ollut vilkasta kampuksen alkua ajoilta 1970-luvulta saakka. (Oulun yliopisto 2021a) Pro Linnanmaa -liike kertoi Kalevalle pelkäävänsä yhtenäiskampuksen ainutlaatuisen toimintaympäristön ja poikkitieteellisen ilmapiirin tuhoutuvan uuden hankesuunnitelman mahdollisen toteutumisen myötä. Liike ei myöskään pitänyt hankkeen puolesta esiteltyjä perusteita riittävinä kampuksen siirtoon

ja toivoi, että hanketta voi myös tulevaisuudessa haastaa ja kyseenalaistaa avoimesti. (Volotinen 2020)

Pro Linnanmaa tarkensi näkemyksiään hankesuunnitelmasta Kalevan artikkelin julkaisupäivänä kotisivuillaan julkaisemassaan blogikirjoituksessa. Kirjoituksessaan liike esitti vasta-argumenttinsa yliopiston hankesuunnitelmaa puoltaviin perusteluihin sekä joukon Linnanmaan yhtenäiskampusta puoltavia argumentteja. Liikettä huoletti muun muassa yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden asumiskustannusten nousu yliopiston muuttaessa keskustaan ja sitä seuraava eriarvoistuminen. Linnanmaan ja lähialueiden aluekehityksen tulevaisuuden epävarmuus nousi myös esille. Liike kritisoi hankesuunnitelmaa ja siihen liittyvää uutisointia Linnanmaan tulevaisuuden pohdinnan puutteesta. Listalta löytyivät myös Linnanmaalle tehtyjen infrastruktuuripanostusten valuminen tyhjiin sekä pitkän muuttovaiheen yliopistoyhteisölle aiheuttamat, osin ennakoimattomat, haasteet. (Pro Linnanmaa 2020)

Suomen yliopistokiinteistöjen (SYK Oy) toimitusjohtaja Sanna Sianoja oli Kalevan haastateltavana kesäkuussa 2020 hankesuunnitelman ja sen mahdollisen toteutumisen vaikutuksista SYK: iin Linnanmaan kampuksen omistajana sekä sen suunnitelmiin kampuksen tulevaisuudesta. Sianoja kertoi Kalevalle, ettei ole huolissaan Linnanmaan tilojen muunneltavuudesta muuhun käyttöön yliopiston mahdollisen muuton seurauksena. Sianojan mukaan Linnanmaan kampuksen rakentamisen aikaan valtion yliopistorakentamista koskevissa suunnitteluohjeissa uusilta yliopistorakennuksilta edellytettiin muuntojoustavuutta. Tämän seurauksena Linnanmaan tiloissa on vain vähän esimerkiksi muutostöihin vaikuttavia kantavia seinärakenteita. SYK:n ensisijaisena huolenaiheena oli järkevien käyttötarkoitusten löytäminen yliopiston tyhjeneville tiloille. Jos koko yliopisto muuttaa Linnanmaalta, Sianoja näkisi kaavamutoksen tarpeellisenä myös Linnanmaan alueella. Hän ei myöskään näe, että yliopistokiinteistöjen kannattaisi pitää rakennuskokonaisuutta enää omistuksessaan, jos muutto toteutuu koko yliopiston osalta. (Korhonen 2020c)

3.3 Yliopisto vastaa kritiikkiin

Yliopiston sijoittumiskeskustelun ”vuoropuhelumainen” rakenne esiintyi ensi kertaa, kun Oulun yliopisto julkaisi sivuillaan useita keskustakampushanketta selkeyttäviä artikkeleita kesäkuussa 2020. Artikkeleista voi havaita reagointia hankkeen herättämään kritiikkiin sekä niiden sisällön että julkaisuajankohdan perusteella. Ne vastaavat hanketta kritisoivien tahojen keskeisimpiin kysymyksiin ja argumentteihin. Ensimmäinen merkittävä kritiikki hanketta kohtaan osui ajallisesti sen julkistamisen jälkeiseen aikaan

huhti-toukokuulle 2020. Yliopisto julkaisi kyselyn, jolla pyrki osallistamaan yliopistoväkeä hankesuunnitteluun ensireaktion laannuttua kesäkuussa.

Yliopisto erittelee yhdessä artikkeleista keskustakampuksesta tehtyjä selvityksiä ja raportteja. Artikkelin mukaan keskustakampushankkeen käynnistämiseen johtaneen kiinteistöselvityksen vuokra- ja kiinteistölaskelmat laativat konsulttiyritykset A-Insinöörit ja WSP Finland. Laskelmat toteutettiin erillisinä ja ne tukivat toisiaan. Laskelmien mukaan muutto keskustaan olisi realistinen vaihtoehto nykytiloissa pysymiselle, jos tiloja vähennetään 20 %. Talousselvityksen jälkeen yliopisto kertoo etsineensä mahdollista paikkaa uudelle kampukselle keskustan läheisyydestä. Raksila valikoitui uuden toimipisteen sijainniksi hyvän saavutettavuutensa ja sijaintinsa vuoksi, sekä siksi että siellä olisi hyvin tilaa rakentaa lähivuosina. (Oulun yliopisto 2020c)

Yliopisto perustelee samassa artikkelissa uuden kampuksen rakentamista ilmastosyillä. Se kirjoittaa artikkelissa, että Linnanmaan kampuksen hiilijalanjälki on Suomen ylioppilaskiinteistön omistamista kiinteistöistä suurin. Tämä johtuu yliopiston mukaan laajalle alueelle levittäytyvästi, pääosin yksikerroksisesta kampuksesta, joka on syrjässä kaupungista ja aiheuttaa päästöjä jo yliopistolle liikkumisella. (Oulun yliopisto 2020c) Pro Linnanmaa kritisoi hiilijalanjälki-perustelua myöhemmin kesäkuun blogitekstissään sillä, että Oulun yliopisto lämpenee kaukolämmöllä ja osa päästölaskelmien päästöistä syntyy siitä, että Oulun kaukolämpöverkko lämpenee vielä pitkälti turvesähköllä. Ongelma tulee liikkeen mukaan katoamaan Toppilan voimalaitoksen pääpolttoaineen vaihtuessa ekologisempaan lähivuosina. Liike huomauttaa myös Oulun pohjoisen sijainnin vaikuttavan kampuksen hiilijalanjälkeen (Pro Linnanmaa 2020). Linnanmaa on SYK:in omistamista kampuksista toiseksi pohjoisin (SYK 2022). Uusi kampus olisi sijaintinsa puolesta paremmin saavutettavissa julkisella liikenteellä, jalan ja pyörällä. Uudisrakennus olisi energiatehokkaampi ja suunniteltu tulevaisuuden opiskelun ehdoilla. (Oulun yliopisto 2020c)

3.4 Yliopiston suunnitteluvaraus, opiskelijoiden kritiikki

Elokuussa 2020 yliopisto uutisoi sivuillaan Keskon, S-ryhmän ja yliopiston edustajien jättäneen hakemuksen Oulun kaupungille suunnitteluvarauksen myöntämisestä Oulun yliopistolle Raksilan tontille. Suunnitteluvarauksen myöntäminen mahdollistaisi yliopiston osallistumisen alueen suunnitteluun. Yliopiston mukaan Raksilan alueen kehittäminen on yliopiston, Keskon ja S-ryhmän yhteinen intressi. Keskusliikkeiden ja yliopiston tavoitteena on saavuttaa alueella kaikkien toimijoiden osalta toimiva kokonaisratkaisu. (Oulun yliopisto 2020d)

Kaupunginhallitus myönsi yliopistolle suunnitteluvarauksen Raksilaan kokouksessaan 26.10.2020 (Oulun kaupunginhallitus 2020). Kaupunginhallitus antoi päätöksessään hakijoille suunnitteluaikaa vuoden 2021 loppuun saakka ja velvoitti yliopiston toimittamaan tarkempia tietoja keskustakampusuunnitelmastaan maaliskuuhun 2021 mennessä. Näihin tietoihin tulee kaupungin päätöksen mukaan sisällyttää tiedot Linnanmaalta keskustaan siirrettävistä toiminnoista, niiden logistiikkatarpeista sekä siitä, millaisiin vastuualueisiin yliopisto, Kesko ja S-ryhmä aikovat Raksilan tontin jakaa. (Klementtilä 2020)

Marraskuussa 2020 yliopisto raportoi sivuillaan hankkeen suunnittelun edistymisestä ja kaupungin suunnitteluvaraukselle antamaa aikataulua. Alustavan suunnitelman mukaan keskustakampukselle tulisi 30 000 neliometriä toimitiloja, joista 20 000 m² sisältää joustavia opetus- ja opiskelutiloja sekä muunneltavia tapahtumille ja kokouksille tarkoitettuja tiloja ja 10 000 m² henkilöstön työtiloja. Tiedotteessa ensimmäisen rakennusvaiheen yhteydessä luovutettaviksi tiloiksi Linnanmaalla mainittiin Tietotalo, Ympäristötalo, kauppakorkeakoulun tilat sekä tiedekirjasto Pegasuksen tilat. Niiden kokonaispinta-ala on noin 38 000 m². Yliopisto tiedotti, että siirtyvistä tiedekunnista ilmoitetaan varmasti myöhemmin, mutta arveli, että muuttajiksi päätyvät humanistinen tiedekunta, kauppakorkeakoulu sekä sähkö- ja tietotekniikan tiedekunta. Tiedotteen mukaan hankkeen päätöksenteosta vastaavat yliopiston hallitus, siitä erillinen hankkeen johtoryhmä sekä yliopiston henkilöstöstä ja opiskelijoista koostuva ohjausryhmä. (Oulun yliopisto 2020e)

Joulukuussa Oulun yliopiston ylioppilaskunta (OYY) otti kantaa yliopiston viestintään keskustakampus Hankkeesta. OYY:n mukaan yliopiston viestinnästä on saanut kuvan, jonka mukaan yliopisto olisi siirtymässä kohti kolmen kampuksen mallia, jossa yliopisto saisi uuden kampuksen keskustaan, mutta ei muuttaisi toimintojaan sinne kokonaan. OYY kritisoi yliopiston viestintää pitkän aikavälin vision ja sen myötä myöhempien rakennusvaiheiden puuttumisesta keskustakampuskeskustelusta. Ylioppilaskunnan mukaan yliopiston tulisi viestinnässään tähdentää hankkeen olevan hankekokonaisuus, johon kuuluu useita rakennusvaiheita. OYY painottaa, että yliopiston muuttovaihe keskustaan tulee toteuttaa opiskelijoita mahdollisimman vähän kuormittaen, pitämällä kolmen kampuksen välivaihe mahdollisimman lyhyenä. (Peltonen 2020)

Yliopisto vastasi opiskelijoiden kritiikkiin sivuillaan julkaisemassa tiedotteessa, jossa se ilmoitti pitävänsä opiskelijoiden aktiivisuutta keskustakampuskeskustelussa arvokkaana ja avasi viestintänsä taustoja. Tiedotteen mukaan yliopistolla on Linnanmaan tiloihin vuokrasopimus vuoden 2040 loppuun saakka ja sitä tulee kunnioittaa. Tilatarpeet huomioidaan vuoteen 2040 asti Raksilan kampuksen rakentamisen ohella kehittämällä

jo olemassa olevia kampuksia Linnanmaalla ja Kontinkankaalla. Yliopisto lupaa, että kokonaisuus pyritään suunnittelemaan niin, ettei yliopiston opetushenkilöstölle ja opiskelijoille synny liikkumistarvetta kampusten välillä kesken päivän ja yliopiston poikkitieteellisyys säilyy sen vahvuutena. Seuraavaksi yliopisto kertoo keskittyvänsä suunnittelemaan 2020-luvulla toteutuvaa kokonaisuutta sekä viestimään niistä kampuskehitykseen liittyvistä asioista, joista yliopiston hallitus on tehnyt linjauksia. (Oulun yliopisto 2020f)

3.5 Suunnitteluvaraus selvitys kaupungille

Yliopisto julkisti kaupungin edellyttämän suunnitteluvaraus selvityksensä Oulun kaupunginvaltuustolle noin kuukausi alkuperäisen määräajan jälkeen huhtikuun 2020 lopulla. Selvityksen sisältö keräsi kritiikkiä kaupunginhallitukselta ja ylioppilaskunnalta. Kaupunginhallitus piti selvitystä liian suurpiirteisenä ja OYY kritisoi sitä myöhempien rakennusvaiheiden huomiotta jättämisestä.

Yliopiston rehtori Jouko Niinimäki päivitti hankesuunnittelun kuulumisia Kalevalle huhtikuun 2021 alussa. Niinimäki kertoi lehdelle, että yliopisto on neuvotellut marketalueen maankäytöstä ja toimintojen sijoittumisesta Raksilan tontille. Rehtorin mukaan yliopiston suunnitteluvaraukseen liittyvä selvitystyö on edennyt viimeistelyvaiheeseen ja se esitellään valtuustoseminaarissa 26.4.2021. Selvityksessä on Niinimäen mukaan täsmennetty keskustakampukselle siirtyviä toimintoja, mutta lopullisista tilaratkaisuista tai muuttajista ei ole tehty päätöksiä selvitysraporttia varten. Opiskelijat ja henkilökunta osallistetaan mukaan hankkeen jatkosuunnitteluun. Suuret linjat eivät ole muuttuneet suunnitteluprosessin aikana: ”Yliopisto jatkaa vuokratiloissa Linnanmaalla. Uudesta Raksilan kampuksesta ei tule hallintokonttoria, vaan se on ajateltu erityisesti opetuksen ja kohtaamisen tilaksi.” (Ursin 2021)

Oulun yliopisto tiedotti sivuillaan suunnitteluvaraus selvityksensä valmistumisesta ja sisällöstä 26.4.2021 esiteltyään suunnitelman Oulun kaupunginvaltuustolle. Yliopiston mukaan selvityksessä perehdyttiin erityisesti Raksilan tontin maankäyttöön, toimintojen sijoittumiseen sekä liikennejärjestelyihin. Selvityksen mukaan alueen liikennejärjestelyksi ehdotetaan maanalaista yliopiston ja kauppojen yhteistä parkkihallia, johon ajetaan idästä Ratakadulta ja lännen puolelta Teuvo Pakkalan kadulta. Parkkihalliin tulisi yhteensä 900 autopaikkaa, jotka jaetaan kauppojen ja yliopiston välillä. Tulevalle kampukselle liikuttaisiin pääosin kävellen ja pyörällä, ja alueelle on varattu 1000 pyöräpaikkaa. Yliopisto kertoo käyttävänsä muutosta seuraavat säästävät tilakustannukset opetuksen ja tutkimustyön rahoittamiseen. Pohjois-Suomen asuntosäätiö (PSOAS) oli mukana selvityksen laatimisessa. PSOAS aikoo

keskustakampussuunnitelman toteutumista ennakoiden korvata vanhaa rakennuskantaansa rakentamalla noin tuhat uutta opiskelija-asuntoa keskustaan. (Oulun yliopisto 2021b) Suuri osa PSOAS:n vanhimmasta, 1970- ja 1980- luvuilla rakennetusta rakennuskannasta sijaitsee Linnanmaalla tai sen lähialueilla (PSOAS 2022). Lopputulmana tiedotteessa ilmoitetaan kampuksen ja kauppojen mahtuvan tontille samanaikaisesti. Aluetta voidaan tiedotteen mukaan kehittää kaupungin keskustavision sekä maakunta- ja yleiskaavan edellyttämällä tavalla. Yliopiston ja keskusliikkeiden tilat ja toiminnot tontilla voidaan toteuttaa erikseen ja omalla aikataulullaan. (Oulun yliopisto 2021b)

Kaleva raportoi Oulun kaupunginhallituksen kriittisestä suhtautumisesta suunnitteluvaraus selvitykseen jo ennen selvityksen julkistusta 19.4.2021. Kaupunginhallituksen mukaan selvitys on hyvin yleispiirteinen eikä se syvenny tarpeeksi yliopiston tilojen eri toteuttamisvaihtoehtoihin osana kampuksen ja kauppojen muodostamaa kokonaisuutta. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan Mirja Vehkaperän mukaan selvitys ei vastaa sille annettuja ohjeita. Vehkaperän mukaan kaupunginhallitus olisi odottanut selvitykseltä kaavaratkaisuja ja -ehdotuksia. Myös Pro Linnanmaa kritisoi artikkelissa selvitystä sen suurpiirteisyydestä. Kaupunginhallitus kertoo merkinneensä selvityksen tiedoksi 19.4. ja lähettäneensä sen edelleen kaupunginvaltuustolle. (Rättilä 2021a) Myös ylioppilaskunta kommentoi selvitystä kriittiseen sävyyn tiedotteessaan. OYY:n mukaan siinä ei mainita Raksilan kampuksen ensimmäistä rakennusvaihetta seuraavia rakennusvaiheita lainkaan ja laajentamismahdollisuudesta Raksilan tontin lähiympäristöön mainitaan koko selvityksessä yhdessä virkkeessä. OYY:n mukaan jää epäselväksi aikooko yliopisto lainkaan muuttaa kaikkia toimintojaan keskustan alueelle. Ylioppilaskunta toivoo hankesuunnittelulta jatkossa selvitystä siitä, kuinka koko yliopisto siirretään Raksilaan ja Kontinkankaan alueelle vuoteen 2040 mennessä. (Peltonen 2021)

3.6 Pro Linnanmaan adressi, Technopolisin ilmastaselvitys

Vuoden 2021 loppukevät kului kampuskeskustelun kannalta pääosin hanketta vastustavien tahojen kannanottoihin. Toukokuussa tieto- ja sähkötekniikan professorien kannanotto Kalevassa toi esille mahdollisesti muuttavien tiedekuntien joukossa olevan tiedekunnan näkökulmia muuttoon. Toukokuun lopulla Pro Linnanmaa -liike luovutti liki 7000 allekirjoitusta keränneen adressinsa kaupungille. Kesäkuussa yliopisto tarkensi Kalevassa vuokrien kehityslaskelmiaan, jotka olivat yhtenä pääsyynä uuden kampuksen ja uudisrakentamisvaihtoehdon puoltamiseen hankesuunnittelun aloittamisesta päätettäessä huhtikuussa 2020. Syksyllä 2021 yliopisto järjesti ajankohtaiskatsauksen

sekä kyselyn keskustakampus Hankkeesta opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kyselyn tuloksia käytettäisiin hankesuunnittelun tukena. Marraskuussa Kaleva uutisoi Technopolis-yhtiön teettäneen oman, erillisen ilmasto- ja ympäristöraportin keskustakampus Hankkeesta ja sen vaihtoehtoista.

Toukokuussa 2021 sähkö- ja tietotekniikan tiedekunnan professorit lähestyivät yliopiston hallitusta kirjelmällä tiedekunnan mahdollisesta muutosta keskustakampuskseen ja sen mahdollisesti tiedekunnalle aiheuttamista seurauksista. Professorien mukaan muutto aiheuttaisi suuria haasteita tiedekunnalle ja mahdollisesti jopa vaarantaisi tiedekunnan tutkimusyksiköiden toimintaa. Professorien mukaan nykytilat Linnanmaalla ovat tiedekunnalle tarkoituksenmukaiset. Professorit epäilevät vastaavien erikoistilojen toteuttamismahdollisuutta Raksilassa. Tiedekunnan laitteisto on professoreiden mukaan suuri kokoista, herkkää ja monimutkaista ja muutossa syntyisi suuria logistiikkakuluja ja laitteiston vikaantumisriski. Myös värinävaimennus on välttämätön osalle laitteistoa. Professorit ennakoivat, että muutto saattaisi edellyttää taukoa yksikön opetus- ja tutkimustyölle, joka voisi olla haitallista erityisesti tiedekunnan yhteistyösuhteille. Myös Linnanmaan 5G - ja 6G -testiverkkojen siirto keskustaan voisi tuottaa huomattavia haasteita, sillä niihin on asetuksella koulutus- ja tutkimuskäyttöön saatu lisenssi. Lisäksi tiedekunnalle olennaista on myös tarpeeksi laaja yhtenäinen ulkotila yliopisto ulkopuolella autonomisten autojen, dronien ja robottien testeihin ja tutkimuksiin. Professorien mukaan muutto tulisi toteuttaa vasta painavan harkinnan mukaan ja silloinkin mieluummin Nokian uusien tilojen lähelle Linnanmaalla suunniteltuun radiopuistoon, kuin keskustaan. (Uusitalo 2021)

Pro Linnanmaa luovutti adressinsa, jossa se vaatii kaupunkia luopumaan keskustakampus Hankkeen edistämisestä, Oulun kaupunginvaltuustolle 24.5.2021. Allekirjoittaneiden joukossa olivat muun muassa entinen pääministeri Juha Sipilä, Oulun yliopiston entinen rehtori Lauri Lajunen sekä entinen kaupunginjohtaja Matti Pennanen. Adressin allekirjoittajien mukaan keskustakampus Hankke on pitkällä tähtäimellä kaupungin etujen vastainen ja pitäisi sen vuoksi keskeyttää kaupungin toimesta. Allekirjoittajat toivovat, että Linnanmaan kampus- ja yrityskeskittymä saisi rauhassa jatkaa työtään tutkimuksen, opetuksen ja yritys yhteistyön parissa. (Kilponen 2021)

Oulun yliopisto esitteli vuokralaskelmiaan, joilla se perusteli keskustakampus Hankkeen hankesuunnittelutyön käynnistämistä edellisvuoden huhtikuussa Kalevan artikkelissa kesäkuussa 2021. Oulun yliopisto kertoo artikkelissa säästävänsä laskelmiensa mukaan 80 miljoonaa euroa tilakustannuksissa siirtymällä uudelle kampuskseen Raksilaan vuoteen 2040 mennessä. Säästö olisi yliopiston mukaan kumulatiivista ja sitä kertyisi vuosittain noin 5 miljoonaa euroa. Yliopisto kertoo tilantarpeensa vähentyneen

merkittävästi viime vuosina ja toisaalta vuokratulujensa nousseen samalla koko 2000-luvun ajan. Yliopisto kertoo laskeneensa tulevia vuokratustannuksia kolmen skenaarion perusteella. Ensimmäinen ”ei tehdä mitään skenaario” tarkoittaisi yliopistolle sitä, että nykytiloissa pysyttäisiin ja niihin ei tehtäisi lainkaan korjauksia. Yliopiston nykyinen vuokrataso on 27 miljoonaa euroa vuodessa. Ensimmäisessä skenaariossa (ei peruskorjausta) vuokra nousisi 45 miljoonaan euroon vuodessa vuoteen 2040 mennessä. Toisena skenaariona pidettiin tilannetta, jossa yliopisto pysyy nykytiloissa ja toteuttaa laajoja peruskorjauksia ja -parannuksia. Tällöin vuokrataso nousisi vuoteen 2040 mennessä 60 miljoonaan euroon vuodessa. Kolmannessa skenaariossa pääosa yliopistoa muuttaa uudisrakennukseen Raksilaan ja valtaosasta Linnanmaan tiloja luovutaan ja Linnanmaalla käyttöön jäävät tilat peruskorjataan. Tällöin vuokra olisi vuonna 2040 noin 40 miljoonaa euroa vuodessa. Suomen yliopistokiinteistöiltä kommentoitiin Kalevalle, ettei SYK:illä ole tietoa, miten yliopisto on laskelmien tuloksiin päätenyt, sillä laskelmia ei ole tehty yhteistyössä SYK:n kanssa. SYK pitää tilojen omistajan konsultoimatta jättämistä kampuksen vuokrakehitystä koskevien laskelmien laatimisen yhteydessä poikkeuksellisenä. SYK:n mukaan Linnanmaan tiloista täysin alkuperäisessä kunnossa on 13 %. (Rahko 2021)

Yliopisto järjesti ajankohtaiskatsauksen (Oulun yliopisto 2021d) sekä kyselyn syyskuussa 2021 henkilökunnalleen ja opiskelijoilleen keskustakampus Hankkeesta (Oulun yliopisto 2021e). Kysely perustui 9.9.2021 pidettyyn seminaariin, jossa tiedekuntien ja ylioppilaskunnan nimeämät edustajat pohtivat eri skenaarioita liittyen yliopiston tulevaisuuteen (Oulun yliopisto 2021c). Kyselyn tuloksia hyödynnetään hankesuunnittelutyössä. (Oulun yliopisto 2021e) Yliopiston hallitus tulisi tiedotteensa mukaan käsittelemään hankesuunnitelmaa seuraavan kerran joulukuun kokouksessaan. (Oulun yliopisto 2021d)

Marraskuussa 2021 Kaleva uutisoi, että Teknologia kylässä toimiva Technopolis yhtiö oli tilannut oman erillisen ilmastaselvityksen keskustakampus Hankkeen ilmastopäästöistä ja niiden vertautumisesta Linnanmaan peruskorjauksessa syntyviin päästöihin vuonna 2020. Technopoliksen Oulun toimintojen johtajana Marko Lindin mukaan raportti tilattiin liiketoiminnan tukemiseksi ja hankkeen kokonaisvaikutusten selvittämiseksi. Lindin mukaan Technopolis haluaa perustaa käsityksensä hankkeesta faktoihin, eikä ”ilmastomutuun”, joka usein sotkee keskustelua ilmastovaikutuksista puhuttaessa. Lind perustelee raporttia sillä, että Technopolis haluaa yrityksenä ”olla edelläkävijöitä ja ymmärtää asioita” ilmastovaikutusten osalta. Yhtiö suhtautuu nuivasti yliopiston muuttohankkeeseen, sillä pitkä päätösprosessi on hidastanut investointeja Linnanmaan alueelle, mutta korostaa, ettei yhtiöllä ole tätä nykyä kytköksiä Pro Linnanmaa -liikkeen

johtoon kuuluvaan Pertti Huuskoseen. Huuskonen toimi yrityksen toimitusjohtajana 1980-luvulta 2000-luvulle saakka ja yhtiön hallituksessa vielä 2008–2012. Lind muistuttaa kuitenkin, että Linnanmaan ja Teknologiaakylän alueen toimijoiden läheinen sijoittuminen ja yhteistyö ovat tuoneet Oululle arvostusta viime vuosikymmeninä ja toivoo, ettei muutto aiheuta Oululle mainehaittoja ITC-kehityksen alueena. (Siikaluoma 2021a)

3.7 Hankesuunnitelma lähes valmis, OYY ja professorit kritisoivat

Loppuvuosi 2021 oli keskustakampus Hankkeen kannalta merkittävää aikaa. Niinimäki antoi haastattelun Kalevalle marraskuussa hankesuunnittelun loppusuorasta ja yliopisto alusti aihetta myös omassa tiedotteessaan samassa kuussa. Samanaikaisesti hanketta vastustavat kannanotot näkyivät jälleen mediassa. Kaleva raportoi joulukuussa Professoriliiton Oulun osaston toteuttamasta kyselyssä, josta ilmeni, että valtaosa Oulun yliopiston professoreita ei pidä yliopiston muuttoa tarpeellisena. Myös mahdollisen muuton kohteena olevan humanistisen tiedekunnan opiskelijat julkaisivat joulukuussa yhteisen kannanottonsa, jossa opiskelijat kritisoivat opiskelijoiden osallistamisen vähäisyyttä suunnitteluprosessissa ja ilmaisivat huolensa opintojensa hajautumisesta useille kampuksille.

Rehtori Niinimäki päivitti Kalevalle hankkeen kuulumisia marraskuussa 2021. Rehtori kertasi lehdelle, että hanke on seuraavaksi yliopiston hallituksen käsittelyssä joulukuussa 2021, jolloin päätettäisiin hankkeen jatkosta. Jos hanke menee hallituksessa läpi yliopisto alkaa keskustella kaupungin kanssa Raksilan alueen kaavamutoksesta. Jos kaupungin kanssa asiat menevät kuten suunniteltu, vuoden 2022 puolella edetään keskustakampuksen arkkitehtuurikilpailun käynnistämiseen. Jos kaavamuuksien hyväksytään kaupungin puolesta, sen jälkeen aloitetaan keskustelu yliopistoväen kanssa tulevan kampuksen tilatarpeista. Niinimäen mukaan valtaosa tulevasta opetuksesta sijoittuu uudelle kampuksella Raksilassa. Linnanmaalle tai Kontinkankaalle sijoittuvat sivuaineopinnot ja niiden mahdollisesti aiheuttamat logistiset haasteet voidaan rehtorin mukaan ratkaista etä- tai hybridimuotoisella opetuksella. Kampusten välillä ei tarvitsisi silloin liikkua kesken päivän. Niinimäen mukaan Linnanmaan ja Kontinkankaan kampuksen kehittämistä jatketaan myös tulevaisuudessa ja että ”missään vaiheessa ei olla ajateltu, että oltaisiin kokonaan lähdössä Linnanmaalta.” (Siikaluoma 2021b)

Yliopisto julkaisi marraskuussa tiedotteen hankesuunnitelman etenemisestä. Tiedotteen mukaan yliopisto on nyt kuunnellut kattavasti tiedekuntien ja opiskelijoiden edustajien

näkemyksiä keskustakampushankkeen tavoitteista ja eri tiedekuntien tilatarpeista uudella kampuksella. Yliopisto tähdentää, että tiedekuntien kanssa on tehty yhteistyötä hankesuunnitelman parissa vuoden 2021 kesästä lähtien niiden tarpeita kuunnellen. Yliopisto muistuttaa, että tiedekuntien yhteyshenkilöt ovat ensisijaisia tahoja, joihin ottaa yhteyttä, kun haluaa saada tietoa keskustakampushankkeesta, sen etenemisestä tai viedä terveisiä eteenpäin hankesuunnitteluryhmälle. Yliopisto muistuttaa tiedotteessaan myös hankesuunnittelun suuntaa antavasta luonteesta: hankesuunnitelman yksityiskohdat eivät ole lopullisia ja esitetyt havainnekuvat voivat vielä poiketa huomattavasti valmiista keskustakampuksesta. Tiedotteessa ilmoitetaan myös Linnanmaan tulevia tilajärjestelyjä selvittävän hankesuunnittelutyön käynnistämisestä, jonka tarkoituksena on selvittää Linnanmaalle yliopiston käyttöön jäävien tilojen sijoittumisesta kampuksella. Kontinkankaan kampuksen kehitystyön kerrotaan jatkuvan vuonna 2022. (Oulun yliopisto 2021f)

Joulukuussa Kaleva uutisoi Professoriliiton Oulun osastolle suunnatun Oulun yliopiston mahdollista muuttoa käsittelevän jäsenkyselyn tuloksista. Kyselyn tuloksista selvisi, että valtaosa ei pidä muuttoa tarpeellisena. Kysymyksen asettelussa Oulun professoreilta kysyttiin, tukeeko Linnanmaan kampuksen kehittäminen vai Raksilan kampuksen rakentaminen oman tieteenalan tutkimusta, koulutusta ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Kyselyyn vastasi 70 prosenttia Oulun osaston jäsenistä. Linnanmaalla pysyminen oli vastaajien ensisijainen vaihtoehto sekä tutkimuksen, koulutuksen että yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen osalta. Suosituin Linnanmaa oli, kun kysyttiin, tukeeko Linnanmaalla pysyminen vai Keskustakampuksen rakentaminen oman tieteenalan tutkimusta. Linnanmaata tuki vastaajista 54 %, Keskustakampuksen kannalla oli 10 % ja 36 % ei pitänyt kampuksen sijaintia merkittävänä oman alan tutkimuksen kannalta. Kun samaa kysyttiin oman alan koulutuksen sekä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kannalta, tulokset jakautuivat koulutuksen osalta 51 % Linnanmaalle, 19 % Raksilaan ja 34 % sijainnilla ei merkitystä vastaukselle. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen osalta 39 % arvotti Linnanmaan korkeimmalle, 30 % Raksilan ja 31 % sijainnilla ei merkitystä vaihtoehdon. (Salo & Paasi 2021)

Kyselyyn oli sisällytetty myös kommenttikenttä, jossa professorit saivat mahdollisuuden kommentoida hanketta vapaasti. Professorit jättivät kenttään melko kärkevääkin kritiikkiä ja huolta yliopistoyhteisön tilasta muuton seurauksena. Professoreiden huolenaiheissa korostuivat huoli yliopistoyhteisön hajoamisesta usealle kampukselle, tutkimuksen ja opetustyön erottamisesta sekä työtilojen riittävydestä uudella kampuksella. Yliopiston esittämiä kustannusarvioita pidettiin epämääräisinä ja keskustakampuksen rahoituksen pelättiin vievän rahoitusta yliopiston toimintakuluista. Yliopiston tiedotusta kritisoitiin

vaihtelevaksi ja keskustakampusta puoltavia perusteluita tiuhaan muuttuviksi, mikä vastaajien mukaan syö hankkeen uskottavuutta. Hanke keräsi professoreilta kritiikkiä myös yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden osallistamisen puutteesta suunnittelutyössä. Toisaalta myös muuttoa puoltavia näkemyksiä löytyi. Puoltavissa kommentteissa puhuttiin tulevaisuuden yliopiston puolesta ja nostettiin esille keskustan palveluiden hyvää saavutettavuutta keskustakampukselta. Kysely laadittiin yliopiston hankesuunnittelutyön avuksi ja sitä koskevan päätöksenteon tueksi. Kysely oli ensimmäinen, jossa professoreilta kysyttiin laajasti mielipidettä hankkeeseen. Kyselyn laatijat vetoavat hankesuunnittelun päätöksentekijöihin Kalevan artikkelin lopussa: Heidän mukaansa yliopisto on sen sisällä toimivat ihmiset, sen tutkijat ja opettajat vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa. Yliopiston henkilökuntaa ja opiskelijoita ei saa sivuuttaa päätöksen teossa ja yliopiston tulevaisuutta suunniteltaessa, sillä yliopiston tuloksellisuus perustuu ennen kaikkea siellä työskentelevien ihmisten tuloksellisuuteen. (Salo, Paasi 2021)

Myös Oulun yliopiston humanistiopiskelijat ottivat hankkeeseen kantaa joulukuussa. Humanistinen tiedekunta on ollut yksi niistä tiedekunnista, joita hankesuunnitteluryhmä on alustavasti esittänyt keskustakampukselle muuttavien tiedekuntien joukkoon. Humanistiopiskelijoiden kannanotossa todetaan, että vastikään toteutetun kyselytutkimuksen mukaan 89 % prosenttia humanistiopiskelijoista kokee, ettei ole voinut vaikuttaa keskustakampushankkeeseen, 1 % humanistiopiskelijoista kokee yliopiston hanketta koskevan viestinnän olleen tarpeeksi läpinäkyvää. Kannanoton allekirjoittaneet järjestöt toivovat, että opiskelijoita kuultaisiin enemmän ja osallistettaisiin hankesuunnitteluun. Opiskelijoiden mukaan sivuaineopinnot on myös järjestettävä muilla keinoin, kuin etä- ja hybridiopetusta lisäämällä. Jos järjestöjen vaatimuksia ei huomioida, humanistijärjestöt katsovat hankkeen tukemisen jatkossa mahdottomaksi. (Niskasaari 2021)

3.8 Yliopisto hyväksyy hankesuunnitelman

Oulun yliopisto hyväksyi Raksilan hankesuunnitelman kokouksessaan joulukuussa 2021 ja esitteli sen sisältöä samana päivänä julkaistussa tiedotteessa. Myös Kaleva raportoi päätöksenteosta ja suunnitelman sisällöstä. Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen yliopisto tiedotti hankkeen jatkosta Oulun kaupungin päätöksentekoelimityksessä.

Oulun yliopiston hallitus hyväksyi Raksilan hankesuunnitelman kokouksessaan 16.12.2021 äänin 7–5. Kokouksessa tehtiin esitys hankkeen jättämisestä pöydälle lisäselvityksiä varten, mutta hankesuunnitelman hyväksyntä voitti hallituksen äänestyksessä. (Oulun yliopisto 2021f) Kalevan 30.12. julkaistun artikkelin mukaan

hankesuunnitelmaan hyväksyntää vastaan äänestäneillä hallituksen jäsenillä oli isoja varauksia hankkeesta. Hankesuunnitelmaa vastaan äänestäneet hallituksen jäsenet Kalervo Väänänen, Anni Huhtala, Kimmo Kontio, Petri Lehenkari sekä Anna Rotkirch kertoivat Kalevalle, että päätös tehtiin heidän mielestään tilanteessa, jossa hankekokonaisuudesta ja siihen liittyvistä tulevaisuuden suunnitelmista ei ollut tarpeeksi tietoa. (Pasanen & Hirvonen 2021)

Vastustajat vetosivat esityksessään hankkeen pöydälle jättämisestä suoraan hallituksen huolellisuusvelvoitteeseen, joka on kirjattu yliopistolakiin. Petri Lehenkari kommentoi Kalevalle, etteivät voi nykytietojen perusteella tehdä päätöstä hankesuunnitelman hyväksymisestä riittävää huolellisuusvelvoitetta noudattaen. Päätöstä vastustaneiden hallituksen jäsenten mukaan yliopiston laatimissa kustannusarvioissa on suuria eroja SYK:in laatimiin laskelmiin. Hankesuunnitelmasta ei käy myöskään ilmi, onko SYK:iltä tiedusteltu Linnanmaan kampuksen kuntoa, korjaustarvetta ja näiden kustannusvaikutuksia. Vastustajat kritisoivat myös yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden heikkoa osallistamista hankkeeseen, jonka he kokevat kestävämmäksi ratkaisuksi tilanteessa, jossa tavoitteena on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä uudisrakennus yliopiston käyttöön. Myös tulevien rakennusvaiheiden selvitys olisi pitänyt vastustajien mukaan tehdä ennen hankesuunnitelman julkistusta, kun hankesuunnittelutyön käynnistäminen perustui ajatukseen koko kampuksen muutosta. (Pasanen & Hirvonen 2021)

Yliopisto kuvasi tiedotteessaan myös hankesuunnitelman sisältöä. Yliopiston mukaan keskustakampuksen suunnittelutyön tavoitteena on luoda koulutuksen ja tutkimuksen toimintaympäristö, joka vastaa nykyaikaisen opetuksen, digitalisaation ja lisääntyvän etätyön tilatarpeisiin. Hankkeen tavoitteellinen kustannusarvio on yliopiston mukaan 115–130 miljoonaa euroa. (Oulun yliopisto 2021g) Keskustakampus mahdollistaa tiedotteen mukaan yliopistolle 33-118 miljoonan euron säästöt, riippuen Linnanmaan tilojen tulevasta käytöstä (Rättilä 2021b). Tiedotteen mukaan keskustakampus myös tuottaa yliopistolle varallisuutta säästöjen lisäksi. Uusi kampus saadaan käyttöön aikaisintaan 2028. Keskustakampukselle tavoitellaan TRT- ympäristösertifikaatissa tasoa 4–5 tähteä. Yliopiston hyväksymä hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä hankkeen johtoryhmän ja WSP Finland Oy:n kanssa. Tiedote kuvasi myös aiempaa laajemmin tulevien tilojen tilaohjelmaa. Sekä kaupunkilaisia että yliopistolaisia palvelevan kirjaston lisäksi tiloihin on tulossa opiskelijoiden vapaa-ajan kohtaamistiloja ("kiltahuoneet"). Uudella kampuksella tulee tiedotteen mukaan opiskelemaan 5 000 opiskelijaa päivässä ja henkilökuntaa 1 100 henkilötyövuoden edestä. Hybridi- ja etäopetus mahdollistetaan keskustakampuksella monipuolisen

vuorovaikutusteknologian avulla. (Oulun yliopisto 2021g) Henkilökunnan työtilat mitoitetaan yliopiston aiemmin teetättämän kyselyn tulosten mukaan. Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että yli puolet yliopiston työntekijöistä arvioi jatkossa tekevänsä etätöitä 1–3 päivää viikossa. (Virolainen 2021)

Keskustakampukselle siirtyvät tiedotteen mukaan humanistinen tiedekunta, kauppakorkeakoulu, tieto- ja sähkötekniikan tiedekunta sekä muita tutkimusyksiköitä, toimintoja ja tarvittava määrä lähipalveluita. Ohjelma-alaa suunnitelmalla on yhteensä 23 700 ohm², joista 11 000 ohm² on laskettu suunnitelmassa opetuksen ja oppimisen tiloiksi ja henkilökunnan työtiloiksi 7 700 ohm² (laskelmiin ei ole laskettu mukaan käytävä-, hissi- ja porrastilojen aloja) (Oulun yliopisto 2021g) ja kampuksen kerrosluvuksi tulee 4-5 kerrosta (Rättilä 2021b). Uudelle kampukselle on mitoitettu 300 maanalaista autopaikkaa ja yhteensä 1000 pyöräpaikkaa. (Oulun yliopisto 2021g) Keskustakampuksen katolle asetetaan aurinkopaneeleja, jotka kattavat 10 % kampuksen sähkönkulutuksesta. (Rättilä 2021b)

Yliopiston hallituksen hyväksyttyä hankesuunnitelman hanke siirtyi Oulun kaupungin käsittelyyn. Yliopisto eritteli pian hankesuunnitelman julkistuksen jälkeen julkaistussa tiedotteessa hankkeen jatkoa kaupungin päätöksenteossa. Tiedotteessa kerrotaan, että yliopiston, Arinan ja Keskon Raksilan suunnitteluvaraus on voimassa vuoden 2021 loppuun asti. Sen jälkeen kaupunginvaltuusto käsittelee yliopiston hankesuunnitelmaa kokouksessa 31.1.2022. ja tekee tarvittaessa päätöksen suunnitteluvarauksen jatkamisesta. Jos suunnitteluvarausta jatketaan, aletaan valmistella yhteistoimintasopimusta kaupungin ja tontin käyttäjien kesken sekä aloitetaan kaavoituksen valmistelu. Yhdyskuntalauta kunta tekee päätöksen kaavoitusmuutoksen aloittamisesta ja tekee esityksen kaupunginhallitukselle yhteistoimintasopimuksen hyväksymisestä. Kaavaehdotusvaiheessa laaditaan toteuttamissuunnitelma, joka tulee kaupunginhallituksen päätöksentekoon ennen kuin asemakaavan muutosta koskeva esitys etenee kaupunginvaltuustoon. Itse rakennushankkeen aloittaminen vaatii sitä, että kaupunginvaltuuston on ensin hyväksynyt asemakaavamuutoksen ja päätös on saavuttanut lainvoimaisuutensa. (Oulun yliopisto 2021h)

3.9 Yliopistolaisten mielenilmaus, hanke kaupungin päätöksenteossa

Vuoden 2022 alussa keskustakampushanke saavutti yhden toistaiseksi merkittävimmistä välietapeistaan. Se siirtyi yliopiston hallitukselta kaupungin päätöksentekoon yliopiston hyväksyttyä keskustakampuksen hankesuunnitelman vuoden 2021 joulukuussa. Hankesuunnitelman hyväksynnän jälkeen hanketta puoltavat

tahot ja yliopisto aloittivat loppukirin kohti kaupungin päätöksentekoa ja toivomaansa tulosta, järjestämällä tiedotustilaisuuksia hankkeen tulevaisuudesta päättävälle kaupungin päätöselimille sekä yliopiston väelle. Myös Kaleva huomioi tulevia päätöksiä järjestämällä erilliset kyselyt kaupunginvaltuutetuille sekä kaupunkilaisille hankkeen kannatuksesta. Oulun yliopiston henkilökunta ja opiskelijat järjestivät helmikuun 2022 lopulla kolmen kampuksen mallia ja yliopistoväen heikkoa osallistamista vastustavan mielenilmauksen Oulun keskustassa. Kaupunki aloitti hankkeen käsittelyn päätöksenteossaan helmikuun 2022 lopulla kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Yliopisto järjesti tammikuussa 2022 sarjan tiedotustilaisuuksia keskustakampus Hankkeesta opiskelijoilleen ja henkilökunnalleen. Tilaisuudet toteutettiin tiedekuntien sisäisinä ja niissä keskusteltiin tiedekuntien tilantarpeista uudella kampuksella. (Oulun yliopisto 2022a) Tämän lisäksi yliopisto toteutti erillisen tiedotustilaisuuden helmikuussa 2022 yhteistyössä kaupungin, WSP Finlandin, Oulun kaupunkikamarin sekä Technopolisin kanssa Oulun kaupunginvaltuustolle ja yhdyskuntalautakunnalle, joiden käsiteltäväksi hankkeen suunnitteluvaraus tulisi alkavana keväänä. Valtuutetut ja lautakunnan jäsenet saivat tilaisuudessa esittää kysymyksiä hankkeesta Oulun kaupungin, yliopisto, kaupunkikamarin ja Technopolisin edustajille. (Pirttikoski 2022)

Kaleva toteutti kyselyt Oulun kaupunginvaltuutetuille ja kaupunkilaisille keskustakampus Hankkeesta tammi-helmikuussa 2022. Valtuutetuille suunnatussa kyselyssä valtuutettujen vastausprosentti pysyi vielä melko maltillisena: 67 paikallisesta kaupunginvaltuustosta vain 27 valtuutettua vastasi kyselyyn. Vastaajista 27 vastaajasta 18 oli sitä mieltä, että jos he saisivat päättää, yliopisto pysyisi Linnanmaalla. Vastaajista 5 puolsi hanketta ja neljä ei kertonut kantaansa. Vastustajista valtaosa oli jo ennestään profiloitunut hankkeen vastustajiksi. Kalevan kyselyn perusteella yliopiston sijoittamiskysymys jakoi valtuuston edustajia sekä puolueittain, että toisaalta puolueiden sisällä. (Rättilä 2022) Kalevan helmikuussa 2022 toteuttama mielipidemittaus kaupunkilaisten tunnoista keskustakampus Hankkeesta tuotti samansuuntaisia tuloksia valtuustolle suunnatun kyselyn kanssa. 65 % vastaajista vastusti Raksila-hanketta, 14 % puolsi sitä ja 16 % piti sitä yhdentekevänä. Vastaajista 30 % oli seurannut keskustakampusta koskevaa keskustelua tiiviisti ja 60 % satunnaisesti. Kysely toteutettiin, jotta runsaasti paikallista huomiota saaneesta hankkeesta saataisiin tietoon kaupunkilaisten mielipide. Kaupunkilaisten näkemys saattaa Kalevan mukaan osoittautua hankkeen tulevaisuuden kannalta merkittäväksi tekijäksi, sillä vaikka yliopisto saa itse päättää toimipisteensä sijainnin, kaupungilla on maa-alueillaan kaavamonomoli ja se voi halutessaan kaataa hankkeen. Kaleva raportoi jutussaan

hankkeen etenevän kaupungin päätöksenteossa seuraavaksi yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi. (Keskinen 2022)

Joukko Oulun yliopiston henkilökuntaa ja opiskelijoita järjesti 26.2.2022 mielenilmauksen, joka vastusti kolmen kampuksen malliin siirtymistä ja yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden heikkoa osallistamista hankkeen suunnitteluprosessin aikana. Mielenosoitus järjestäytyi Toripolliisilla Oulun Torinrannassa ja käveli sieltä Rotuaarille, jossa kuultiin mielenilmaukseen kutsuttuja puhujia. Mielenilmauksessa olivat hyvin edustettuina muuttosuunnitelmien kohteena olevien tiedekuntien ainejärjestöt. Puhujina oli ainejärjestöjen edustajia ja yliopiston professoreita. Puheenvuoroissa korostuivat huoli opintojen pirstoutumisesta ympäri kaupunkia kolmen kampuksen mallin toteutuessa sekä sen myötä mahdollisesti lisääntyvä etäopetus sekä yhteisön hajoaminen yliopiston muuton aikana. Myös erityisesti humanisteille tärkeän kirjaston ja sen tulevaisuuden puolesta esitettiin huolestuneita kannanottoja. (@kaikkienkampus 9.-25.2.2022, Huoviala 2022)

Keskustakampushankkeen käsittely alkoi Oulun kaupungin päätöksenteossa helmikuussa 2022. Käsittely aloitettiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 28.2.2022. Kokouksessa valtuutettu Mikko Viitanen teki ponsiesityksen, jossa yliopiston muuttoa Linnanmaalta ei pidetä järkevänä. Ponsi hyväksyttiin äänin 33–22. Valtuusto päätti ponsiäänestyksen jälkeen ilmaista mielipiteenään, että yliopiston nykyinen kampusalueen Linnanmaalla on pysyttävä yliopiston pääkampuksena myös jatkossa. Valtuuston kanta ei riittänyt vielä siirtosuunnitelman keskeyttämiseen, sillä yliopisto oli tehnyt kaavamuutoshakemuksen kaupungille Raksilan marketalueelle. Kaavamuutoksen ja yliopiston suunnitteluvarauksen jatkosta tehtävät päätökset olivat siirtymässä seuraavaksi yhdyskuntalautakunnan käsittelyyn. Valtuuston ponsi sisälsi toimintaohjeen lautakunnalle. Riippumatta lautakunnan päätöksestä, kaupunginhallitus voisi vielä ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen. (Valtavaara 2022) Yhdyskuntalauta päätyi kokouksessaan 5.4.2022 puoltamaan valtuuston ponsiehdotusta ja suosittamaan, ettei Oulun yliopiston kampusta sijoitettaisi Raksilaan. Lautakunta puolsi päätöstään kaupunginvaltuuston tahtotilalla ja esitti, ettei yliopiston suunnitteluvarausta Raksilaan enää jatkettaisi. (Holopainen 2022)

3.10 Hankkeen tulevaisuus

Jos kaupunginhallitus hyväksyy lautakunnan päätöksen, päättyisi keskustakampushanke toistaiseksi siihen. (Holopainen 2022) Myös hankkeesta suunniteltu arkkitehtuurikilpailu on toistaiseksi toteutumatta hankkeen jäätyä jumiin kaupungin päätöksentekoon. Yliopisto päätti kokouksessaan 24.2.2022 käynnistää

visiotyön kampuskokonaisuudesta, jossa se pyrkii selvittämään edellytyksiä mahdollisimman yhtenäisen kampusalueen muodostamiseen Oulun yliopiston Oulun toiminnalle ja jossa se pyrkii osallistamaan enemmän yliopiston opiskelijoita ja henkilökuntaa. Visiotyössä on tarkoitus perehtyä etenkin yliopiston pitkän aikavälin visioon ja yliopiston toiminnallisen arvion laatimiseen. (Oulun yliopisto 2022b) Yliopisto on siis selvästi kuullut hankkeesta tähän asti annettua kriittistä palautetta ja pyrkii nyt kohti pidemmän aikavälin kokonaisvisiota toiminnassaan yhteistyössä oman väkensä kanssa. Tätä lopputulemaa voidaankin pitää voittona Oulun yliopistoyhteisölle ja sen tulevaisuuden jäsentymiselle, keskustakampuskeskustelun vielä tuntemattomasta lopputulemasta riippumatta.

4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Oulun yliopiston sijoittumiskeskusteluihin perehtyminen ja niiden keskinäinen vertaaminen oli kandidaatin tutkielman lähtökohtana hyvin kiinnostava. Opin paljon uutta Linnanmaan lähiökehitykseen johtaneista vaiheista sekä sain uutta perspektiiviä 2020-luvun keskusteluun, jota olin seurannut mediassa jo ennen kandidaatintyöni tekemistä. Aineistopohjainen tutkimusmenetelmä sopi tutkielmaani hyvin ja sain sen avulla kokonaiskäsityksen keskusteluista ja niiden keskeisimmistä osapuolista. Analyysini perusteella keskusteluiden keskeisiin teemoihin lukeutuivat hankkeiden taloudelliset vaikutukset, kestävyys sekä sen eri osa-alueet, politiikan suhde keskusteluihin sekä lehdistön ja median rooli keskusteluissa.

Tarkastellessani Oulun yliopiston perustamisen yhteydessä käytyä sijoittumiskeskustelua sekä 2020-luvun keskustelua, sijoittumisratkaisujen talousvaikutusten arviot ja niistä johdetut perustelut nousivat esille lähdeaineistoista. Historiallisen keskustelun osalta talousargumentit perustuivat sille, kuinka kauas Oulun keskustasta kampusta suunniteltiin sijoitettavaksi. Liitto-lehden mukaan rakentaminen kauemmas keskustasta tulisi halvemmaksi (Salo & Lackman 1998, 207), kun taas Koiso-Kanttilan asiantuntijatyöryhmän vertaileva tutkimus osoitti selvästi, että rakentaminen lähempänä keskustaa tulisi kokonaiskustannukset huomioon ottaen halvemmaksi. (Salo & Lackman 1998, 208)

2020-luvun keskustakampuskeskustelussa talousnäkökulma on painottunut erityisesti yliopiston peruskorjauksen ja uudisrakentamisen kustannusvertailuissa, sekä Pro Linnanmaan yliopiston keskustakampus Hankkeesta esittämässä vasta-argumenteissa. Yliopiston mukaan Linnanmaan kampuksen peruskorjaustarpeet nostavat sen tilavuokria lähitulevaisuudessa niin paljon, että yliopistolle on taloudellisempaa rakennuttaa uudet tilat kuin korjata vanhoja. Toisaalta SYK on ilmaissut, ettei sitä ole konsultoitu Linnanmaan tulevia vuokratilakustannuksia koskevaa arviota tehdessä. Pro Linnanmaan mukaan yliopiston mahdollista muuttoa pohdittaessa tulisi ottaa huomioon Linnanmaan infrastruktuuriin käytetyt varat ja resurssit. Liike on myös toistuvasti kritisoinut yliopiston laatimia kustannusarvioita.

Kestävyyden argumentti aiheuttaa historiallista- ja keskustakampuskeskustelua vertaillen haasteita, sillä käsitteenä se tuli tunnetuksi vasta vuoden 1987 Yhdistyneiden kansakuntien Brundtlandin komission yhteydessä (Ympäristöministeriö 2022). Tämä ajoittaa käsitteen vasta Oulun yliopiston alkuperäisen

sijoittumiskeskustelun jälkeiseen aikaan ja johtaa siihen, että tulkintani historiallisen sijoittumiskeskustelun aikaisista kestävyysperusteluista on väkisinkin 2020-luvun aikaisen käsitteeseen liittyvän tiedon ja tulkinnan värittämää. Historiallisessa sijoituskeskustelussa korostuivat nykypäivän näkökulmasta erityisesti sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Kampusideologiaa ja kampuksen sijoittamista kauemmas keskustasta vastustettiin, sillä se vähentäisi vastustajien mukaan yliopiston opiskelijoiden ja henkilökunnan vuorovaikutusta yhteiskunnan kanssa sekä pidentäisi välimatkaa muuhun Ouluun ja sen palveluihin (Soikkeli 2015, 205). Koskikeskussuunnitelma taas kuopattiin Koskikeskuksen alueen luonto- (Soikkeli 2015, 203) ja virkistysarvojen turvaamiseksi (Salo & Lackman 1998, 205).

2020-luvulla käydyssä keskustakampuskeskustelussa kestävyiden argumentti on noussut esiin sekä hanketta puoltavien, että vastustavien tahojen puheenvuoroissa. Yliopisto on perustellut uutta keskustakampusta muun muassa uudelle energiatehokkaammalla kampuksella sekä Linnanmaan toimitilojen suurella hiilijalanjäljellä. Pro Linnanmaa taas on kyseenalaistanut uudisrakentamisen kestäväenä ratkaisuna ja puoltanut vahvasti vanhojen tilojen peruskorjausta. Pro Linnanmaa on korostanut kommentteissaan ekologisen kestävyiden lisäksi sosiaalista kestävyttä, nostamalla esiin huolen Linnanmaan tulevaisuudesta yliopiston mahdollisesti muutettua alueelta, alueen vetovoiman ja tonttimaan arvon laskiessa muuton seurauksena. (Pro Linnanmaa 2020).

Politiikalla on ollut rooli molemmissa keskusteluissa. Yliopiston perustamisen aikaisessa keskustelussa korostuivat kansallisen tason poliittinen päätöksenteko ja mielipiteiden jakautuminen puoluekannoittain. Historiallisen keskustelun erityispiirteenä voidaan nähdä Maalaisliiton hajasijoituspolitiikan taustatuki kampusideologialle (Salo & Lackman 1998, 26, 209) ja sen vaikutus Virpiniemi- suunnitelman läpiajopyrkimykseen kansallisessa politiikassa (Soikkeli 2015, 207). Nykykeskustelusta ei ole havaittavissa samanlaista mielipiteiden puoluejakoa, mutta kaupungin hallinnon poliittiset päätökset vaikuttavat keskustelun lopputulemaan.

Puoluepoliittisesti sitoutuneella lehdistöllä oli merkittävä rooli yliopiston perustamisen aikaisessa keskustelussa ja yliopiston sijoituspaikkakeskustelua käytiinkin valtakunnan politiikan lisäksi pitkälti lehdistössä. Tutkielmassani käsittelemieni keskustelujen väliin osuu kaksi mediakentän kannalta merkittävää kehityskulkua: puoluepoliittisesti sitoutuneen lehdistön häviäminen sekä sosiaalisen median nousu kansalaiskeskustelun välineenä. 2020-luvun keskustelua käsittelevä mediasisältö onkin ollut muodoltaan merkittävästi erilaista historiallisen keskustelun materiaaliin verraten. Lehdistön rooli aihetta käsittelevässä mediassa on ollut lähinnä keskustelun käännteiden ja osapuolten

näkemyksen raportointi melko puolueettomalta pohjalta, kun taas esimerkiksi Pro Linnanmaan ja yliopiston näkemyksiään puoltavat kannanotot on julkaistu kulloisenkin tahon omissa viestintäkanavissa, sekä erityisesti Pro Linnanmaan tapauksessa sosiaalisessa mediassa.

Nykykeskustelun keskeisimmiksi osanottajiksi ovat nousseet keskustakampus Hankkeen käynnistänyt yliopisto sekä hanketta vastustava Pro Linnanmaa -liike. Yliopistoa on kritisoitu hankkeen vastustajien, opiskelijoiden ja yliopiston henkilökunnan toimesta sekavasta tiedotuksesta. Tämä on heijastunut myös kandidaatin tutkielmaani. Yliopiston kanta siitä, kuinka suuri osa yliopistoa on muuttamassa ja millä aikataululla on vaihdellut yliopiston ulostuloissa paljon ja myös esimerkiksi yliopiston hanketiedotteissaan esittämät pinta-alan määreet ovat vaihdelleet huomattavasti. Olen raportointini oikeellisuuden puolesta pyrkinyt sisällyttämään yliopiston alkuperäisen tiedotuksen asiasisällön tekstissänikin muuttumattomana, mutta samalla muokannut tekstin muotoilua tutkielmani seuraamisen puolesta helpompaan muotoon. Yliopiston tiedotuksen puolesta on argumentoitava, että sillä on ollut altavastaajan rooli hankesuunnitelman etenemisestä tiedottaessa. Hankesuunnittelutyö on pitänyt sisällään paljon taustatutkimusta ja suunnittelutyötä, mitä ei ole tullut median tietoon. Pro Linnanmaan etuna taas on ollut mahdollisuus selväsanaiseen ja suoraan tiedotukseen hankesuunnitelman ulkopuolella. Liike on pystynyt pysymään keskeisimpien argumenttinsa takana kesästä 2020 saakka ja voinut perustaa vastarintansa niiden pohjalle keskustelun alusta lähtien.

2020-luvulla ja yliopiston perustamisen yhteydessä käytyjen keskustelujen merkittävin ero on kuitenkin niiden tämänhetkinen status. Perustamisen aikaisen keskustelun päättymisestä on tätä tutkielmaa kirjoittaessa lähes kuusikymmentä vuotta ja sen tulkintaan ja tutkintaan on ollut siis runsaasti aikaa. Olen päässyt aineistoni kautta tutkimaan sitä kahden eri-ikäisen kirjälähteen kautta. Olen siis pystynyt muodostamaan aiheesta kattavan kokonaiskuvan. 2020-luvun keskustelu on edelleen kesken, kun kirjoitan tutkielmaani. Minulla ei siksi ole siitä täydellistä kokonaiskuvaa, enkä tiedä sen lopputulemaa tai tehtyjen päätösten pitkäaikaisvaikutuksia. Myös tutkimusaineistoni nykykeskustelusta on mitä luultavimmin vaikuttanut tulkintaani siitä, sillä lähteeni 2020-luvun keskustelusta perustuvat kokonaan internet-lähteisiin. Osa referoimistani tiedoista on siis voinut poistua tai muuttua lähdeaineistossa vierailuni jälkeen tai jo ennen sitä, minkä vuoksi tutkielmaani tulisikin ensisijaisesti käsitellä nykykeskustelun tilannekuvana tammi-huhtikuulta 2022. Erityisesti 2020-luvun keskustelun aineiston laajuus ohjasi rajaamaan tutkimusaineiston ja kysymyksen melko tiiviiksi, mikä voinut jättää joitain keskustelussa esitettyjä huomioita tutkielmani ulkopuolelle. Sijoittamiskeskusteluiden

tutkiminen oli kokonaisuudessaan antoisa prosessi ja saatavilla oleva lähdeaineistoin määrä olisi mahdollistanut aiheeseen syventymisen laajemmankin tutkimuksen kautta.

5. LÄHTEET

- Ervasti, A. 2020. Yliopiston ilmoitus hakeutua Raksilaan löi ällikällä Keskon ja Arinan johtajat – ”Nyt sitten tulee tällainen ihan uusi tilanne”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 29.4.2020. Saatavissa (22.3.2022): <https://www.kaleva.fi/yliopiston-ilmoitus-hakeutua-raksilaan-loi-allikal/1635521>
- Hirvonen, T. 2021. Tässä kaikki, mitä sinun pitää tietää keskustakampuksesta – Katso päivittyvältä aikajanalta yliopiston muuttosuunnitelmien tärkeimmät vaiheet. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 13.12.2021. Saatavissa (6.4.2022): <https://www.kaleva.fi/tassa-kaikki-mita-sinun-pitaa-tietaa-keskustakampu/4142640>
- Holopainen, H. 2022. Oulun yliopiston Raksilan kampushanke on suuressa vaarassa kaatua – yhdyskuntalautakunta: suunnitteluvarausta nykyiselle market- alueelle ei jatketa. Yleisradion verkkosivusto. 6.4.2022. Saatavissa (6.4.2022): <https://yle.fi/uutiset/3-12392225>
- Huoviala, T. 2022. Tylyjä näkemyksiä yliopiston keskustakampussuunnitelmasta: Irvokasta näytelmää, yliopisto ei ole vastannut kysymyksiin, virheellisiä väittämiä, näennäiskyselyjä – professori: ”Meillä on jo superkampus”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.2.2022. Saatavissa (6.4.2022): <https://www.kaleva.fi/tylyja-nakemyksia-yliopiston-keskustakampussuunnit/4384688>
- Kaikkien kampus (@kaikkienkampus). 2022. Mielenilmauksen instagram- sivun postaukset aikaväliltä 9.2.-25.2.2022. Saatavissa (6.4.2022): <https://www.instagram.com/kaikkienkampus/>
- Keskinen, S. 2022. Mielipidemittaus keskustakampuksesta luo luottamushenkilöiden niskaan raskaita paineita. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 17.1.2022. Saatavissa (6.4.2022): <https://www.kaleva.fi/mielipidemittaus-keskustakampuksesta-luo-luottamus/4357482>
- Kilponen, A. 2021. Oulun yliopisto Raksila- hanketta vastustavassa adressissa liki 7000 allekirjoittajaa – allekirjoittajien joukossa myös Juha Sipilä. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 24.5.2021. Saatavissa (31.3.2022): <https://www.kaleva.fi/oulu-yliopiston-raksila-hanketta-vastustavassa-ad/3635215>
- Klementtilä, P. 2020. Oulun kaupunginhallitus: Yliopistolle suunnitteluvaraus Raksilaan, veroprosentti nousee ja Työterveys Virran kaupan aiesopimus hyväksyttiin. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.10.2020. Saatavissa (24.3.2022): <https://www.kaleva.fi/oulu-kaupunginhallitus-yliopistolle-suunnitteluvara/3045069>
- Korhonen, J. 2020a. Yliopisto ja kauppa sopisivat hulpeasti samalle alueelle Raksilassa – ”Kyseessä on suuri ja merkittävä hanke, mutta ei valtava”, sanoo keskustakampuksen selvityksen tehnyt Rainer Mahlamäki. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 27.5.2020. Saatavissa (24.3.2022): <https://www.kaleva.fi/yliopisto-ja-kauppa-sopisivat-hulpeasti-samalla-a/2562761>
- Korhonen, J. 2020b. Yliopiston jatko Linnanmaalla saamassa taakseen kansanliikkeen – ”Vielä jokin aika sitten tällaisen ajatuksen esittäjä olisi talutettua hoitoa saamaan”, tuomitsee Technopoliksen pitkäaikainen johtaja muutosaikeet. Oulun paikallislehti

Kalevan verkkosivusto. 23.5.2020. Saatavissa (24.3.2022):

<https://www.kaleva.fi/yliopiston-jatko-linnanmaalla-saamassa-taakseen-ka/2552874>

Korhonen, J. 2020c. ”En halua, että siitä tulee Pohjoismaiden suurin kirpputori”, sanoo Linnanmaan kampuksen omistavan SYK OY:n toimitusjohtaja Sanna Sianoja. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 8.6.2020. Saatavissa (24.3.2022):

<https://www.kaleva.fi/en-halua-etta-siita-tulee-pohjoismaiden-suurin-kir/2588165>

Metsämuuronen, J. 2006. *Tutkimuksen perusteet ihmistieteissä*. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Niskasaari, E. 2020. Opiskelijat kannattavat yliopiston suunnitelmaa Raksilaan muutosta – ”Koen, että yliopiston on ottanut melkoisen loikan eteenpäin.” Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 8.5.2020. Saatavissa (24.3.2022):

<https://www.kaleva.fi/opiskelijat-kannattavat-yliopiston-suunnitelmaa-ra/2502720>

Niskasaari, E. 2021. Oulun yliopiston humanistiopiskelijat ottavat kantaa keskustakampukseen: vaikutusmahdollisuudet olemattomat, yliopiston viestintä puutteellista. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 15.12.2021. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/oulu-yliopiston-humanistiopiskelijat-ottavat-kant/4193589>

Oulun kaupunginhallitus. 2020. *Kokouspöytäkirja 26.10.2020*. Saatavissa: http://asiakirjat.ouka.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=23874 [noudettu 20.3.2022].

Oulun yliopisto 2019a. 13.11.2019. Oulun yliopisto esittää kiinteistöstrategian selvitystyön aloittamista. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (14.1.2022): <https://www oulu.fi/yliopisto/uutinen/oulu-yliopisto-toimitilaselvitys>

Oulun yliopisto 2020a. 28.4.2020. Oulun yliopisto käynnistää hankesuunnittelun kampuksen rakentamiseksi Raksilaan Oulun keskusta. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (14.1.2022): <https://www oulu.fi/yliopisto/uutiset/yliopisto-kaynnistaa-keskustakampuksen-hankesuunnittelun>

Oulun yliopisto. 2020b. Oulun yliopiston hallitus. *Kokouspöytäkirja 28.4.2020*.

Saatavissa:

https://ouluoyo.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=document_folders&id=3 [noudettu 18.3.2022].

Oulun yliopisto. 2020c. 3.6.2020. Tutustu keskustakampuksesta tehtyihin selvityksiin ja raportteihin. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (24.3.2022):

<https://www oulu.fi/fi/uutiset/tutustu-keskustakampuksesta-tehtyihin-selvityksiin-ja-raportteihin>

Oulun yliopisto. 2020d. 20.8.2020. Osuuskauppa Arina, Kesko ja Oulun yliopisto hakevat yhdessä suunnitteluvarausta Oulun Raksilan alueelle. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (14.1.2022): <https://www oulu.fi/yliopisto/uutiset/yhteinen-suunnitteluvaraus-raksilaan>

Oulun yliopisto. 2020e. 5.11.2020. Keskustakampuksen suunnittelu liikkeelle. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (24.3.2022):

<https://www oulu.fi/fi/uutiset/keskustakampuksen-suunnittelu-liikkeelle>

Oulun yliopisto. 2020f. 10.12.2020. Oulun yliopisto kiittää ylioppilaskuntaa myönteisestä ja kauaskantoisesta kannanotosta kampusasiassa. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (26.3.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/oulu-yliopisto-kiittaa-ylioppilaskuntaa-myonteisesta-ja-kauaskatseisesta-kannanotosta-kampusasiassa>

Oulun yliopisto. 2021a. 5.5.2021. Oulun yliopisto haluaa muuttaa ”Pohjoisen Piilaaksosta” keskustaan houkutellakseen opiskelijoita, mutta onko kampuksen sijainnilla väliä? Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (30.3.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/oulu-yliopisto-haluaa-muuttaa-pohjoisen-piilaaksosta-keskustaan-houkutellakseen-opiskelijoita-mutta>

Oulun yliopisto. 2021b. 26.4.2021. Suunnitteluvaraus selvitys: Keskustakampus, kaupalliset palvelut ja liikennejärjestelyt mahtuvat Raksilan tontille. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (29.3.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/suunnitteluvaraus selvitys-keskustakampus-kaupalliset-palvelut-ja-liikennejarjestelyt-mahtuvat>

Oulun yliopisto. 2021c. 22.9.2021. Tiedekunnat kokoavat näkemyksiään keskustakampuksesta. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/tiedekunnat-kokoavat-nakemyksiaan-keskustakampuksesta>

Oulun yliopisto. 2021d. 10.9.2021. Keskustakampuksen hankesuunnittelusta järjestettiin ajankohtaiskatsaus. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (2.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/keskustakampuksen-hankesuunnittelusta-jarjestettiin-ajankohtaiskatsaus>

Oulun yliopisto. 2021e. 5.10.2021. Kysely keskustakampuksesta avoinna 12.10.2021 saakka. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/kysely-keskustakampuksesta-avoinna-12102021-saakka>

Oulun yliopisto. 2021f. 19.11.2021. Keskustakampuksen hankesuunnitelman valmistuminen lähenee. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/keskustakampuksen-hankesuunnitelman-valmistuminen-lahenee>

Oulun yliopisto. 2021g. 16.12.2021. Yliopiston hallitus hyväksyi keskustakampuksen hankesuunnitelman. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/yliopiston-hallitus-hyvaksyi-keskustakampuksen-hankesuunnitelman>

Oulun yliopisto. 2021h. 22.12.2021. Raksilan tontin suunnittelu yhteistyössä etenee. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/raksilan-tontin-suunnittelu-yhteistyossa-etenee>

Oulun yliopisto. 2022a. 20.1.2022. Tiedekunnat järjestävät keskustelutilaisuuksia keskustakampuksesta. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (4.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/tiedekunnat-jarjestavat-keskustelutilaisuuksia-keskustakampuksesta>

Oulun yliopisto. 2022b. 25.2.2022. Yliopiston hallitus käynnistää yhtenäisen kampusrakenteen visiotyön. Oulun yliopiston verkkosivusto. Saatavissa (6.4.2022): <https://www oulu.fi/fi/uutiset/yliopiston-hallitus-kaynnistaa-yhtenaisen-kampusrakenteen-visiotyon>

- Pasanen, A., Hirvonen, T. 2021. Yliopiston hallituksen Raksila- pöytäkirja julki – pöydällepanoa ja lisäselvityksiä halunneiden jäsenten mielestä päätös tehtiin vailla riittäviä tietoja. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 30.12.2021. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/yliopiston-hallituksen-raksila-poytakirja-julki-po/4220605>
- Peltonen, H. 2020. Oulun yliopiston keskustakampussuunnitelmat huolettavat ylioppilaskuntaa: ”Nyt viestinnästä on voinut saada sen kuva, että yliopistoa oltaisiin pirstaloimassa ympäri kaupunkia”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 10.12.2020. Saatavissa (26.3.2022): <https://www.kaleva.fi/oulu-yliopiston-keskustakampussuunnitelmat-huolet/3177506>
- Peltonen, H. 2021. OYY: Raksilan selvityksestä puuttuu pitkän aikavälin visio – on selvitetävä, kuinka kaikki Linnanmaan toiminnot saadaan siirrettyä alueelle vuoteen 2040 mennessä. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.4.2021. Saatavissa (30.3.2022): <https://www.kaleva.fi/oyy-raksilan-selvityksesta-puuttuu-pitkan-aikavali/3555041>
- Pirttikoski, R. 2022. Oulun kaupungin ja yliopiston vetovoima mietitytti monia – Kaupunginvaltuuston ja yhdyskuntalautakunnan jäsenet pääsivät kyselemään Raksilan kampushankkeesta. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 2.2.2022. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/oulu-kaupungin-ja-yliopiston-vetovoima-mietitytti/4303960>
- Pohjois-Suomen opiskelija-asuntosäätiö (PSOAS). 2022. *50 vuotta opiskelija-asumista*. Pohjois-Suomen opiskelija-asuntosäätiön verkkosivusto. Saatavissa (14.4.2022): <https://www.psoas.fi/50-vuotta-opiskelija-asumista/>
- Pro Linnanmaa- liike. 26.6.2020. *Pro Linnanmaa- liikkeen argumentit*. Pro Linnanmaa-liikkeen verkkosivusto. Saatavissa (14.1.2022): <https://www.prolinnanmaa.fi/pro-linnanmaa-liikkeen-argumentit/>
- Rahko, P. 2021. Vuokrien nousu sai Oulun yliopiston kääntämään katseensa keskustaan – ”Jos pysymme nykyisissä tiloissa, vuokratkustannukset ovat vuonna 2040 jo 45 miljoonaa euroa”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 11.6.2021. Saatavissa (2.4.2022): <https://www.kaleva.fi/vuokrien-nousu-sai-oulu-yliopiston-kaantamaan-kat/3686216>
- Rättilä, M. 2020a. Uutisanalyysi: Oulun yliopisto tulossa Raksilaan – sijainnilla iso merkitys kilpailukyvyille. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 25.2.2020. Saatavissa (22.3.2022): <https://www.kaleva.fi/uutisanalyysi-oulu-yliopisto-tulossa-raksilaan-si/1649967>
- Rättilä, M. 2020b. Yliopiston kampuspäätös on saanut osakseen kipakkaa kritiikkiä – kysyimme yliopiston rehtorilta, miten ratkaisuun päädyttiin. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 30.4.2020. Saatavissa (22.3.2022): <https://www.kaleva.fi/yliopiston-kampuspaatos-on-saanut-osakseen-kipakka/1635245>
- Rättilä, M. 2021a. Yliopiston kampusselvitys ei vastaa ohjeita – paljon kysymyksiä jää auki. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 19.4.2021. Saatavissa (29.3.2022): <https://www.kaleva.fi/yliopiston-kampusselvitys-ei-vastaa-ohjeita-paljon/3533099>
- Rättilä, M. 2021b. Oulun yliopiston uudelle kampukselle arvioidaan tulevan hintaa 115-130 miljoonaa euroa – seuraavaksi hanke etenee arkkitehtuurikilpailuun. Oulun

paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 16.12.2021. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/oulun-yliopiston-uudelle-kampukselle-arvioidaan-tu/4197257>

Rättilä, M. 2022. Enemmistö Oulun kaupunginvaltuutetuista panttaa vielä kampuskantaansa, valtaosa Kalevan kyselyyn vastanneista vastustaa kampusta – edessä kuuma poliittinen väentö. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 30.1.2022. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/enemmisto-oulun-kaupunginvaltuutetuista-panttaa-vi/4289219>

Salo, H. & Paasi, A. 2021. Valtaosa Oulun yliopiston professoreista ei näe Raksilan kampusta tarpeellisena. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 4.12.2021. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/valtaosa-oulun-yliopiston-professoreista-ei-nae-ra/4162586>

Salo, M. & Lackman, M. 1998. *Oulun yliopiston historia 1958-1993*. Oulu: Oulun yliopisto.

Siikaluoma, M. 2021a. Technopolis selvitti yliopiston uuden kampuksen ilmastovaikutuksia, kysyimme miksi – ”Vellominen aiheuttaa epävarmuutta”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.11.2021. Saatavissa (2.4.2022): <https://www.kaleva.fi/technopolis-selvitti-yliopiston-uuden-kampuksen-il/4140724>

Siikaluoma, M. 2021b. Oulun yliopiston rehtori Niinimäellä on vahva luotto Raksilan kampukseen – ”Missään vaiheessa ei olla ajateltu, että oltaisiin kokonaan lähdössä Linnanmaalta”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.11.2021. Saatavissa (4.4.2022): <https://www.kaleva.fi/oulun-yliopiston-rehtori-niinimaella-on-vahva-luot/4140658>

Soikkeli, A. 2014. *Arkkitehti ja yhteiskunta*. Erkki Koiso-Kanttilan (1914-2006) ura funktionalismista rationalismiin. Vaasa: Vaasa Graphics Oy.

Suomen yliopistokiinteistöt (SYK Oy). 2022. *SYK toimii kampuksilla ympäri Suomea*. Suomen yliopistokiinteistöjen verkkosivusto. Saatavissa (11.4.2022): <https://sykoy.fi/kampukset/>

Tuohino, V. 2017. Arkkitehtien muutto ”siperialaiseen tehtaaseen” on sujunut oletettua kivuttomammin – ”Kyllä me täälläkin onnellisiksi tullaan”. Oulun ylioppilaslehden *OYL:n* verkkosivusto. 31.10.2017. Saatavissa (15.4.2022): <https://www.ouluun ylioppilaslehti.fi/arkkitehtien-muutto/>

Ursin, E. 2021. Oulun yliopiston keskustakampuksen suunnittelu etenee – ”Raksilan kampusta koskevat suuret linjat eivät ole muuttuneet matkan varrella”. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 8.4.2021. Saatavissa (29.3.2022): <https://www.kaleva.fi/oulun-yliopiston-keskustakampuksen-suunnittelu-ete/3504234>

Uusitalo, H. 2021. Professorit varoittavat yliopiston hallitusta kirjelmällään: Muutto Raksilaan aiheuttaisi isoja ongelmia ja jopa vaarantaisi useiden tutkimusyksiköiden toiminnan. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 6.5.2021. Saatavissa (31.3.2022): <https://www.kaleva.fi/professorit-varoittavat-yliopiston-hallitusta-kirj/3579830>

Valtavaara, M. 2022. Kiista yliopiston sijainnista jatkuu Oulussa: Keskustakampus ei saanut kaupunginvaltuuston tukea. *Helsingin sanomien* verkkosivusto. 1.3.2022. Saatavissa (6.4.2022): <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008650438.html?share=9a958278ad75df0902397b39e9415a80>

Violainen, T. 2021. Yli puolet Oulun yliopiston työntekijöistä haluaa jatkaa etätyötä – tilanne otetaan huomioon kampusratkaisujen suunnittelussa. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 11.6.2021. Saatavissa (1.4.2022): <https://www.kaleva.fi/yli-puolet-oulun-yliopiston-tyontekijoista-haluaa/3685239>

Volotinen, H. 2020. Pro Linnanmaa- liike vaatii Oulua luopumaan yliopiston keskustakampus Hankkeesta – henkilöt liikkeen takana esittäytyvät nyt ensimmäistä kertaa. Oulun paikallislehti *Kalevan* verkkosivusto. 26.6.2020. Saatavissa (24.3.2022): <https://www.kaleva.fi/pro-linnanmaa-liike-vaatii-oulua-luopumaan-yliopis/2645987>

Ympäristöministeriö. 2022. *Mitä on kestävä kehitys?* Ympäristöministeriön verkkosivusto. Saatavissa (18.4.2022): <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

6. LIITTEET

6.1 1950- ja 1960-lukujen keskustelun aikajana

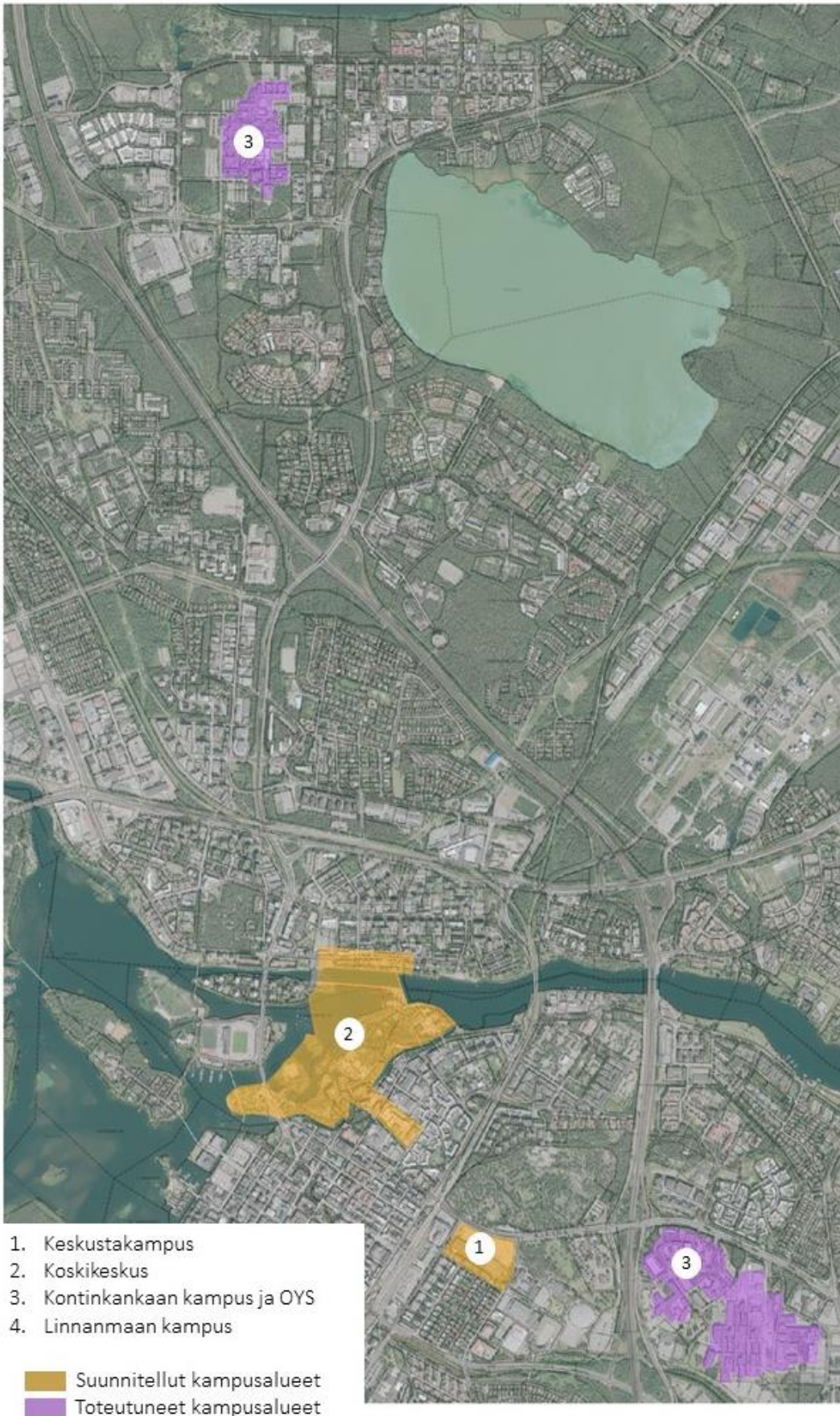
- 1954** Oulun kaupunki tarjoaa Koskikeskuksen aluetta tulevalle yliopistolle
- 1956** Alvar Aalto laatii Koskikeskus-suunnitelmansa
- 1958** Oulun yliopisto perustetaan
- 1959** Aalto syrjäytetään jatkosuunnittelusta
- 1962** Yliopiston osittain Koskikeskukseen, osin Kontinkankaalle sovittava suunnitelma valmistuu
- 1963** Eduskunta vaatii koko kampuksen sijoittamista Kontinkankaalle
- 1964** Koskikeskus suunnitelma hylätään lopullisesti, yliopiston sijoittumiskeskustelu laajenee paikalliseen lehdistöön, Liitto- lehti alkaa ajaa kampusideologiaa
- 1965 alkuvuosi** Kiimingin ja Haukiputaan kunnat tarjoavat yliopistolle alueitaan Virpiniemestä ja Jäälistä, Oulun kaupunki tarjoaa alueitaan Knuutilasta, Kuivasjärveltä, Ruskosta ja Sanginjoelta, valtioneuvosto asettaa ministerivaliokunnan selvittämään sijoituspaikkakysymystä
- 1965 toukokuu** Valtioneuvoston asettaman ministerivaliokunnan asiantuntijaryhmä aloittaa työnsä yliopiston tulevan rehtorin, Erkki Koiso-Kanttilan johdolla, tekee selvityksensä yliopiston tilantarpeesta ja yliopistorakentamiseen soveltuvista maa-aloista Oulun lähiympäristöstä ja suosittaa kuun lopulla yliopiston sijainniksi Kuivasjärveä
- 1965 kesäkuu** Ministerivaliokunta vierailee Kuivasjärven alueella, Liitto- lehti alkaa alueen maaston mustanmaalaamisen ja puoltaa sijoituspaikaksi Virpiniemeä
- 1965 loppusyksy** Äänet jakautuvat vaihtelevasti loppusyksyn sijoituspaikkaa koskevissa äänestyksissä Virpiniemen ja Kuivasjärven välillä, yliopiston konsistorin ääni menee Kuivasjärvelle äänin 27-3, Virpiniemi voitti äänestyksen hallituksen iltakoulussa 8-7 ja Kekkonen kerkesi jo allekirjoittaa yliopistolakiin yliopiston sijoituspaikaksi Haukiputaan kunnan, mutta eduskunta kaatoi päätöksen ja päättyi Kuivasjärvi vaihtoehtoon

6.2 2020-luvun keskustelun aikajana

- 2019 marraskuu** Oulun yliopisto käynnistää kiinteistöstrategisen selvitystyön
- 2020 helmikuu** Kaleva julkaisee ensimmäisen artikkelinsa keskustakampus- hankkeesta
- 2020 huhtikuu** Oulun yliopisto ilmoittaa käynnistävänsä hankesuunnittelun keskustakampuksen ensimmäisen rakennusvaiheen rakentamisesta Raksilan ”marketalueelle”, hanke kerää ensireaktioina hämmennystä ja kritiikkiä, mutta myös innostusta
- 2020 toukokuu** Kaleva raportoi ensimmäistä kertaa uudesta kansanliikkeestä (Pro Linnanmaa), jonka taakse keskustakampus Hankkeen vastustajat ovat alkaneet kerääntyä
- 2020 kesäkuu** Pro Linnanmaa esittäytyy Kalevassa, julkaisee ensimmäisen blogitekstinsä ja julkistaa keskustakampusta vastustavan adressinsa, myös SYK ottaa hankkeen kantaan ensikertaa Kalevan sivuilla
- 2020 elokuu** Yliopisto, Kesko ja S-ryhmä jättävät hakemuksen Oulun kaupungille suunnitteluvarauksen myöntämisestä yliopistolle Raksilan tontille
- 2020 lokakuu** Kaupunki myöntää yliopistolle suunnitteluvarauksen Raksilaan
- 2020 joulukuu** Opiskelijat ilmaisevat ensikertaa huolensa ns. kolmen kampuksen mallista ja sen seurauksista opiskelijoiden arkeen
- 2021 huhtikuu** Hankkeen julkistuksesta on kulunut vuosi. Yliopisto esittelee suunnitteluvaraus selvityksensä kaupungille, kaupungin hallitus kritisoi selvityksen suurpiirteisyyttä, opiskelijat toistavat huolensa kolmen kampuksen mallista ja kritisoivat selvitystä pitkän aikavälin vision puutteesta ja opiskelijoiden osallistamisen vähäisyydestä

- 2021 toukokuu** Pro Linnanmaa liike luovuttaa adressinsa kaupungin päättäjille, allekirjoittaneita lähes 7000, heidän joukossaan mm. entinen pääministeri Juha Sipilä
- 2021 joulukuu** Professoriliiton Oulun osastolle teetätetyn kyselyn mukaan valtaosa Oulun yliopiston professoreista ei kannata muuttoa keskustakampukselle, professorit kritisoivat yliopistoa opiskelijoiden ja henkilökunnan heikosta osallistamisesta keskustakampuksen suunnitteluprosessissa
Oulun yliopiston hallitus hyväksyy keskustakampuksen hankesuunnitelman kokouksessaan ja esittelee valmiin suunnitelman sivuillaan
- 2022 helmikuu** Kalevan teetättämän kyselyn mukaan valtaosa oululaisista ei kannata keskustakampusta, osa yliopiston henkilökuntaa ja opiskelijoista järjestää kolmen kampuksen mallia ja yliopistoväen vähäistä osallistamista vastustavan mielenilmauksen Rotuaarilla
Kaupunginvaltuusto päättää puoltaa valtuutettu Mikko Virtasen jättämää ponsia, jossa yliopiston muuttoa ei pidetä järkevänä
- 2022 huhtikuu** Yhdyskuntalautakunta esittää, ettei yliopiston suunnitteluvarausta Raksilan tontille jatketa, asia on seuraavaksi Oulun kaupunginhallituksen käsittelyssä

6.3 Teemakartta: suunnitellut ja toteutuneet kampusalueet Oulussa

6.4 Teemakartta: Yliopiston keskustellut sijoituspaikat

1. Oulun keskusta	6. Jääli
2. Koskikeskus	7. Knuutila
3. Linnanmaa (ent. Kuivasjärvi)	8. Sanginjoki
4. Raksilaja Kontinkangas	
5. Virpiniemi	